

การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษา
ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

โดย

พลตำรวจตรี พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี
รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 3
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 56
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556-2557

บทคัดย่อ

เรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาตำรวจสายตรวจสังกัด

ตำรวจภูธรภาค 3

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พล.ต.ต.พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี

หลักสูตร วปอ. **รุ่นที่** 56

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์ 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์ และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้อาวุธปืนระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำรวจสายตรวจชั้นประทวน ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่สิบตำรวจตรีขึ้นไปถึงดาบตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 จำนวน 388 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติภาคบรรยาย ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภูมิลักษณ์ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 พบว่า มีอายุเฉลี่ย 34.77 ปี อายุราชการเฉลี่ย 11.08 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.43 มีอายุราชการ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 59.79 ชั้นยศจำสิบตำรวจ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 สถานภาพสมรสและยังอยู่ด้วยกัน จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 54.64 มีผู้อยู่ในอุปการะ 2 คน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 มีประสบการณ์งานสายตรวจ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 70.62 เคยฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.84 มีปรัชญาในงานยุติธรรมที่ว่า “สังคมหรือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด” จำนวน 199 คน คิดเป็น

ร้อยละ 51.29 และมีความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพปานกลาง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70

2. ดำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน (\bar{X} สถานการณ์แห่งความแน่นอน = 3.90, \bar{X} สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน = 3.52 , \bar{X} สถานการณ์แห่งความเสี่ยง = 4.06)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ต่างๆ (สถานการณ์แห่งความแน่นอน, สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และสถานการณ์แห่งความเสี่ยง) ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีความแตกต่างกัน โดยจำแนกตามสถานการณ์ได้ ดังนี้

3.1 มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 มีตัวแปรการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพเพียงตัวแปรเดียว มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ไม่มีตัวแปรต้นตัวใดมีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางที่เหมาะสมในการใช้อาวุธปืนระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 จากข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย คือ “การใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่ประมวลระเบียบการตำรวจกำหนดไว้” โดยผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ตำรวจสายตรวจทุกคนได้มีการฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชำนาญ ความคล่องตัวในการเข้าจับกุม และลดโอกาสของความผิดพลาดจากผลของการใช้อาวุธปืนยังต่อสู และผู้บังคับบัญชา ต้องให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองรวมถึงแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง

คำนำ

รายงานการวิจัย เรื่อง “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาคำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อนำผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยเฉพาะตำรวจสายตรวจให้มีความเข้าใจในหลักเหตุผล และคุ้นเคยกับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง ซึ่งจะส่งผลให้งานตำรวจบรรลุเป้าหมาย “การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย” ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการวิจัยฉบับนี้จะเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการพัฒนาองค์กรตำรวจและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุแก่นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน

พล.ต.ต.

(พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	11
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	22
แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจและอำนาจหน้าที่ของตำรวจ	30
แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจสายตรวจและระบบงานสายตรวจ	32
โครงสร้างตำรวจภูธรภาค 3	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
แนวความคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาวิจัย	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย 45
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 45
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 47
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 47
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 52
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 52
	การวิเคราะห์ข้อมูล 53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 53
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 55
	ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ 55
	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืน ในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์ 60
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 71
บทที่ 5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ 74
	สรุป 74
	อภิปรายผล 76
	ข้อเสนอแนะ 78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	82
	ผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 83
	ผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 84
ประวัติย่อผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้อาวุธปืน จากงานวิจัยที่ศึกษา	43
3-1 กลุ่มตัวอย่างของประชากรตำรวจสายตรวจในแต่ละกองบังคับการ ตำรวจภูธรภาค 3	46
3-2 เกณฑ์การให้คะแนนของข้อความในแบบสอบถาม	48
4-1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ	56
4-2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืน ในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์	60
4-3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุใน สถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)	71
4-4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)	72
4-5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ ในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)	73

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2-1 โครงสร้างกองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆมาใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาในด้านต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมาเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นคือปัญหาด้านอาชญากรรมซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความเป็นอยู่ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม และปัญหาดังกล่าวนี้มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรง โดยมีรูปแบบและวิธีการของการก่ออาชญากรรมที่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้อาวุธที่รุนแรงและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการก่ออาชญากรรม (ภิรมย์สวนทอง, 2544) ดังเช่นตัวอย่างในกรณีของการวางระเบิดภายในห้างสรรพสินค้าโลตัส สาขาปากช่อง ริมถนนมิตรภาพ เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ.2551 (มติชนออนไลน์, 2551) และกรณีของการปล้นเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์สาขานครราชสีมา เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2552 (ผู้จัดการออนไลน์, 2552) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมกำลังประสบปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงขึ้น ประชาชนในสังคมขาดความสงบสุขในด้านความเป็นอยู่ และปราศจากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น

เครื่องมือส่วนหนึ่งที่สังคมใช้เป็นกลไกในการควบคุมทางสังคมให้คนในสังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสงบเรียบร้อย คือ “ตำรวจ” ซึ่งตามที่ระบุไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ให้ความหมายของตำรวจว่าหมายถึง “เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย” และตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 4 ได้บัญญัติไว้สรุปความได้ว่า “ข้าราชการตำรวจ” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยและในมาตรา 6 ได้กล่าวถึง อำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้ ดังต่อไปนี้

1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ
2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา
4. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย
7. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2547)

จากความหมายและบทบาทหน้าที่ของตำรวจดังกล่าวข้างต้น แม้ว่างานของตำรวจดูเหมือนจะเป็นงานที่ค่อนข้างง่าย กล่าวคือ มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและกฎหมายรวมถึงการรักษาความปลอดภัยของสังคมให้ปลอดภัยอาชญากรรม แต่ในความเป็นจริงแล้วการปฏิบัติหน้าที่หลายประการของตำรวจได้บังคับให้ตำรวจต้องใช้ดุลยพินิจของตนเองในการตัดสินใจปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไป ซึ่งผลของการตัดสินใจปฏิบัติการให้แก่คนดังกล่าวอาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง หรือก่อให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจให้แก่คนในสังคมได้ และที่สำคัญประการหนึ่งคือ ตำรวจเป็นหน่วยงานเดียวในยามสงบที่ได้รับอำนาจจากกฎหมายในการให้ใช้อาวุธปืนระหว่างปฏิบัติหน้าที่ได้

การใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าเมื่อตำรวจตัดสินใจใช้อาวุธปืน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดผลที่เกิดขึ้นย่อมเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพและชีวิตร่างกายของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในแต่ละครั้งจึงอาจสร้างความรู้สึกที่คล้อยตาม สนับสนุนหรือต่อต้าน พอใจหรือไม่พอใจได้ในคราวเดียวกัน กล่าวคือพอใจในกรณีตำรวจปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเป็นการสมควรแก่เหตุและเป็นการป้องกันสิทธิเสรีภาพตลอดจนความปลอดภัยของพลเมืองผู้บริสุทธิ์และตัวตำรวจเอง แต่ขณะเดียวกันก็อาจสร้างความรู้สึกไม่พอใจจากฝ่ายที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัตินั้นๆ ได้ ซึ่งในการเข้าระงับเหตุหรือแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกี่ยวกับอันตรายร้ายแรงและอาจถึงแก่ชีวิตที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอัน

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้มีเวลาเพียงพอในการค้นหาข้อมูล หรือปรึกษาหารือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย อย่างเช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นๆ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องร้ายแรงที่เกิดขึ้น และเกี่ยวข้องกับความเป็นความตายดังกล่าว กรณีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องตัดสินใจในขณะระยะเวลากระชั้นชิดมากกว่าจะใช้อาวุธรูปในการระงับเหตุหรือใช้วิธีอื่นในการยับยั้งผู้ร้ายที่กำลังก่อสถานการณ์ขึ้นซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตของตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร

กรณีการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของตำรวจ โดยเฉพาะการตัดสินใจใช้อาวุธปืนนั้น มีคุณสมบัติพิเศษหรือมีลักษณะเด่นที่เป็นปัญหาสำหรับการบริหารงาน โดยเฉพาะคือ ในองค์กรตำรวจนั้น ตำรวจสายตรวจที่เป็นตำรวจชั้นประทวนถือเป็นตำรวจส่วนใหญ่ที่ออกตรวจตราใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุดและในทางปฏิบัติยังเป็นผู้ที่ออกไปถึงที่เกิดเหตุได้เร็วกว่าตำรวจหน่วยอื่น หากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงก็จะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจอย่างฉับพลันว่าจะเข้าระงับเหตุด้วยวิธีใด ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจในสภาพที่ล่อแหลมเต็มไปด้วยความเสี่ยงภัย เป็นสภาพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นความตาย และยังเกี่ยวพันกับบุคคลภายนอกเสียมากกว่าที่เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องภายในองค์กรเอง

การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจนั้น อะไรที่เป็นสาเหตุหรือตัวแปรที่ทำให้ตำรวจแต่ละคนมีการตัดสินใจแตกต่างกัน เพราะเหตุใด และทำอย่างไรจึงจะทำให้การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็ให้ประชาชนมีความเข้าใจและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นกรณีที่ควรศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อตอบข้อคำถามดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะทำการศึกษาอย่างจริงจัง โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ เพื่อประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจ โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติสำหรับนำไปเป็นแนวทางในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรของตำรวจโดยเน้นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของ “งานตำรวจ” ให้มีมาตรฐานขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะในเรื่องการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ที่ประสบขณะปฏิบัติหน้าที่อันจะส่งผลช่วยให้งานตำรวจบรรลุเป้าหมาย “การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย” ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้อาวุธปืนระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

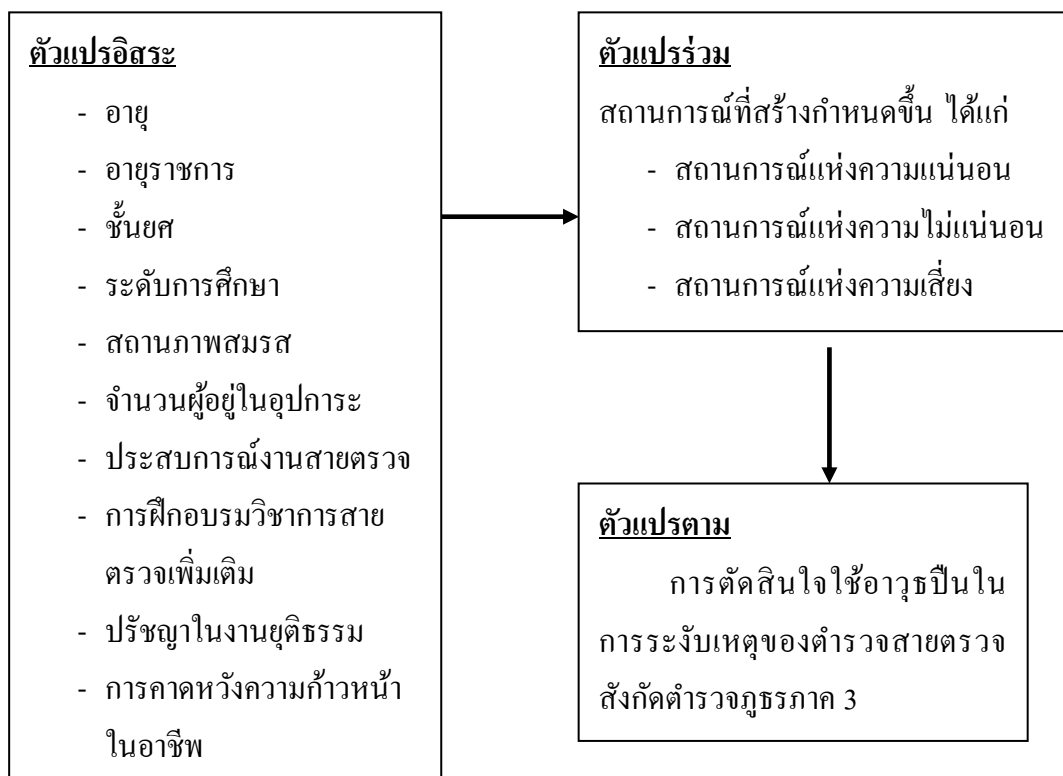
ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ทำการศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจระดับชั้นประทวนที่มียศตั้งแต่พลตำรวจชั้น 1 ไปจนถึงนายดาบตำรวจที่สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 เท่านั้น

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรัชญาในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ
2. ตัวแปรร่วม ได้แก่ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 1) สถานการณ์แห่งความแน่นอน 2) สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และ 3) สถานการณ์แห่งความเสี่ยง
3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ และทราบความคิดเห็นของตำรวจสายตรวจที่มีต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
2. ทำให้ทราบแนวทางที่เหมาะสมในการใช้อาวุธปืนระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ
3. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยเฉพาะตำรวจสายตรวจให้มีความเข้าใจในหลักเหตุผล และคุ้นเคยกับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง

คำจำกัดความ

การตัดสินใจใช้อาวุธปืน	หมายถึง	พฤติกรรมที่แสดงออกตั้งแต่การชักแสดงอาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ รวมทั้งการยิงผู้ก่อการยิงไปที่เป้าหมายที่ต้องการ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการพิจารณาไตร่ตรองเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสามารถวัดค่าตัวแปรนี้ได้โดยการสร้างกำหนดสถานการณ์ขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย สถานการณ์แห่งความแน่นอน สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และ สถานการณ์แห่งความเสี่ยง
สถานการณ์แห่งความแน่นอน	หมายถึง	สถานการณ์ที่เมื่อตัดสินใจไปแล้วผู้ตัดสินใจทราบแน่ชัดว่าผลลัพธ์จะออกมาอย่างไร
สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน	หมายถึง	สถานการณ์ที่ผู้ตัดสินใจไม่ทราบว่าเมื่อตัดสินใจไปแล้วการตัดสินใจนั้นจะได้ผลลัพธ์อย่างไร
สถานการณ์แห่งความเสี่ยง	หมายถึง	สถานการณ์ที่ผู้ตัดสินใจทราบสภาพการณ์เลือกทุกวิธีการ ทั้งยังสามารถคาดคะเนโอกาสที่จะเกิดผลได้ผลเสียจากวิธีการนั้นๆ
ตำรวจสายตรวจ	หมายถึง	หมู่ตรวจของตำรวจซึ่งมีกำลังตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้จัดให้ออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจตราภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการเสริมสมรรถภาพของตำรวจและเพื่อตรวจตราความเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย รวมถึงการบริการประชาชนในด้านต่างๆ
อายุ	หมายถึง	ระยะเวลาการดำรงชีวิตของตำรวจสายตรวจโดยนับจากวันแรกเกิดจนถึงวันเก็บรวบรวมข้อมูล
อายุราชการ	หมายถึง	ระยะเวลาการรับราชการของตำรวจสายตรวจ โดยนับจากวันที่ได้รับการบรรจุเข้าเป็นนักเรียนตำรวจ และจบการศึกษาออกมาปฏิบัติหน้าที่จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ชั้นยศ	หมายถึง	ลำดับชั้นยศของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในปัจจุบัน
ประสบการณ์งานสายตรวจ	หมายถึง	ระยะเวลาที่ตำรวจได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานด้านสายตรวจ โดยนับระยะเวลา รวมทั้งหมดที่เคยปฏิบัติงานด้านสายตรวจตั้งแต่จบ การศึกษาออกมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน
การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม	หมายถึง	การที่ตำรวจได้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ภายหลังจากที่จบ การศึกษาออกมาจากโรงเรียนตำรวจแล้ว
การคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ	หมายถึง	การที่ตำรวจมีความคิดหวังที่จะได้รับการเลื่อนยศ และตำแหน่งในทางที่เจริญก้าวหน้าสูงกว่าเดิม อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของตัวตำรวจเอง
ปรัชญาในงานยุติธรรม	หมายถึง	อุดมการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะที่เป็น ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานหนึ่งในระบบงานยุติธรรม ทุกระบบ ซึ่งมีอยู่ 3 ปรัชญาด้วยกัน คือ 1. ปรัชญาที่มุ่งต่อการลงโทษ เป็นแนวความคิดที่เชื่อ ในการลงโทษเพื่อการแก้แค้นตอบแทนและลงโทษ ให้สาสมกับความผิดที่เกิดขึ้น 2. ปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู เป็นแนวความคิดที่ เชื่อว่าการลงโทษก็เพื่อแก้ไขฟื้นฟูทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจของผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี และสามารถกลับเข้าอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขต่อไป 3. ปรัชญาที่มุ่งต่อการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการ ยุติธรรม เป็นแนวความคิดที่เชื่อว่าบุคคลกระทำ ความผิดนั้น ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากอิทธิพล สภาพแวดล้อมในชุมชน ดังนั้น ชุมชนหรือประชาชน จึงสมควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้ กลับตัวเป็นพลเมืองดีด้วย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจและอำนาจหน้าที่ตำรวจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจสายตรวจและระบบงานสายตรวจ
5. โครงสร้างตำรวจภูธรภาค 3
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. แนวความคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ความหมายของอาชญากรรม

เฮอรัชเบิร์ก (Herbert, 1972 อ้างถึงใน จตุพร บานชื่น, 2546) อธิบายความหมายของคำว่า อาชญากรรมว่า การที่ถือว่าจะอะไรเป็นอาชญากรรมนั้น สังคมเป็นผู้กำหนดจึงเป็นเหตุผลเดียวกันกับที่สังคมกำหนดว่าจะอะไรถูกอะไรผิด ด้วยเหตุนี้เดียวกันสิ่งที่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่ง อาจจะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในอีกสังคมหนึ่งก็เป็นได้ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าอาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่สังคมตัดสินว่าอันตรายต่อองค์กรส่วนรวมและวัฒนธรรมของชุมชน

จตุพร บานชื่น (2546) กล่าวว่า อาชญากรรม คือ ปราบฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นและมีวิวัฒนาการควบคู่กับสังคม โดยธรรมชาติแล้วทุกสังคมจะต้องมีกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติว่าการกระทำใดเหมาะสม การกระทำใดไม่เหมาะสม กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ อาจเรียกว่าบรรทัดฐานของสังคมทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและปกครองสมาชิกในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบไม่ล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืน อันจะเป็นการสร้างความปลอดภัยให้ผู้อื่น

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2548) กล่าวถึงความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยผู้กระทำความผิดน่าชั่วร้ายและจากการฝ่าฝืนดังกล่าว ผู้กระทำจะกลัวได้รับโทษทางอาญา

ชัยสิทธิ กาญจนกิจ (2538, อ้างถึงใน พนารัตน์ นรสิทธิ์, 2549) ได้ให้คำจำกัดความของอาชญากรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 นัย คือ

1. อาชญากรรมในความหมายของนักกฎหมาย

นักกฎหมายเห็นว่าอาชญากรรมเป็นความประพฤตินอกกฎหมายอาญาห้ามและมีบทกำหนดโทษไว้ ดังนั้นอาชญากรรมในความหมายทางกฎหมายก็คือ การกระทำความผิดเว้นการกระทำใดๆที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ชัด เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย, ฐานลักทรัพย์, ฐานฉ้อโกง, ฐานชิงทรัพย์ เป็นต้น อาชญากรรมตามความหมายนี้ยังจำแนกได้ 2 อย่าง คือ

1.1 อาชญากรรมที่มีความชั่วร้ายในตัวเอง (Mala Inse) เป็นอาชญากรรมที่สะท้อนขวัญและเป็นภัยต่อสังคมนั้น ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ความผิดฐานชิงทรัพย์ เป็นต้น อาชญากรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นอาชญากรรมโดยแท้และมีความผิดในตัวของมันเอง ซึ่งผู้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและบรรทัดฐานของสังคมจะไม่กระทำ

1.2 อาชญากรรมประเภทฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือกระทำ ความผิดชั้นลหุโทษที่ไม่รุนแรง (Mala Prohibite) เช่น ความผิดเกี่ยวกับฝ่าฝืนกฎจราจรหรือผิดตามพระราชบัญญัติจราจร ความผิดเกี่ยวกับการพนัน เป็นต้น การกระทำความผิดดังกล่าวนี้ แม้ผู้มีศีลธรรมอันดีก็สามารถทำความผิดได้ โดยทั่วไปแล้วไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่ถือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคมเท่านั้น

2. อาชญากรรมในความหมายของนักอาชญาวิทยา

นักอาชญาวิทยาเห็นว่า การมองผู้กระทำความผิดกฎหมายเป็นอาชญากรไปหมดจะเป็นการไม่ยุติธรรม คำว่าอาชญากรรมในทรรศนะของนักอาชญวิทยานั้นจะมองกันในแง่ของความร้ายแรงของการกระทำและความชั่วที่อยู่ในตัวของผู้กระทำมากกว่า กล่าวคือ จะมองความหมายของอาชญากรรมตามความหมายอย่างแคบ ซึ่งหมายถึง การกระทำผิดที่มีลักษณะชั่วร้ายและเป็นอันตรายต่อสังคมอย่างมาก

3. อาชญากรรมในความหมายของนักสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาเห็นว่า ความประพฤตินอกกฎหมายที่ขัดแย้งหรือละเมิดต่อระเบียบสังคมนั้น มิได้หมายความว่า การขัดแย้งนั้นจะเป็นอาชญากรรมเสมอไป แต่มีความหมายเพียงว่าผู้นั้นประพฤตินอก

และปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้เท่านั้นจึงจะเรียกว่าเป็นการกระทำความผิดกฎหมาย หรือเป็นการก่ออาชญากรรม ยกเว้นการกระทำผิดลหุโทษไม่ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรม จากความหมายของอาชญากรรมในแง่ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ ต่างก็มีลักษณะแตกต่างกันโดยเนื้อหาเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าอาชญากรรมทั้งในความหมายของนักกฎหมาย นักอาชญาวิทยา และนักสังคมวิทยาต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้จากการที่กฎหมายกำหนดบทลงโทษไว้ นั่นต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการควบคุมพฤติกรรมของผู้ที่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ให้ผู้นั้นกลับตัวกลับใจเป็นคนดีเข้ามาร่วมกันในสังคมเดิมต่อไปได้ด้วยดี ซึ่งการกำหนดบทลงโทษดังกล่าวนี้ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของความเชื่อถือของคนในสังคมนั้น ๆ เป็นหลักเกณฑ์สำคัญ นโยบายอาชญากรรมจะผันแปรไปในรูปใดนั้น ย่อมถูกจำกัดโดยอิทธิพลทางวัฒนธรรม ค่านิยมปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นพื้นฐาน

สาเหตุของอาชญากรรม

นักวิชาการได้พยายามค้นหาสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมแล้ว พบว่า มีสาเหตุใหญ่ๆ อยู่ 2 ประการ คือ สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม กับสาเหตุจากตัวอาชญากร

1.2 สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตราบใดที่สังคมยังมีคนติดอยู่กับคนชั่ว ตราบนั้นอาชญากรรมเกิดขึ้นแน่นอน สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนกระทำความผิด อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมบางอย่างมีอำนาจเหนือมนุษย์เรา โดยจะค่อย ๆ ซึมซับเข้าไปในตัวบุคคลทีละน้อย เมื่อนานเข้าก็จะเปลี่ยนจิตใจ อารมณ์และทัศนคติไปได้เหมือนกัน เราเรียกรวมว่า บุคลิกภาพ (Personality) หากโอกาสและสถานการณ์อำนวยบุคคลนั้นจะประกอบอาชญากรรมทันที

$$\text{ธรรมชาติดั้งเดิม} + \text{สิ่งแวดล้อม} = \text{บุคลิกภาพ}$$

$$\text{บุคลิกภาพ} + \text{สถานการณ์} = \text{พฤติกรรม}$$

ธรรมชาติดั้งเดิม หมายถึง ลักษณะของร่างกายและจิตใจที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษโดยทางกรรมพันธุ์

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาวะภายนอกตัวบุคคลและสังคมทั่วไป

บุคลิกภาพ หมายถึง นิสัยใจคอ อารมณ์และทัศนคติ

สถานการณ์ หมายถึง สภาพเหตุการณ์ในขณะนั้น

พฤติกรรม หมายถึง ความประพฤติที่บุคคลแต่ละคนแสดงออกมาอาจจะเป็นทั้งทางดีหรือไม่ดีก็ได้

ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมก็มี อาทิเช่น ลัทธิวัตถุนิยม ความหนาแน่นของประชากรอันเนื่องมาจากการหลั่งไหลของชาวชนบทเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ แหล่งอบายมุข ยาเสพติด ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา อุดมการณ์ และการกระจายรายได้

สาเหตุจากตัวอาชญากรรม

จากประวัติศาสตร์มนุษย์อันยาวนาน มนุษย์ได้สังเกตเห็นความแตกต่างในรูปร่างของมนุษย์ด้วยกัน บ่งชี้ลักษณะดี ลักษณะชั่วได้อีกทางหนึ่งพร้อมกันได้เขียนเป็นตำราสืบต่อเนื่องและเชื่อถือกันมานาน ตำรานี้ชาวจีนเรียกว่า “ตำราโหวงเฮ้ง” ฝายไทยเรียกว่า “ตำรานรลักษณ์ศาสตร์” พระมหามงกุฎเป็นผู้แปลขึ้นทูลเกล้าถวายรัชกาลที่ 1 เพื่อใช้เป็นคู่มือเลือกคนเข้ารับราชการ ในสมัยของพระองค์ ทฤษฎีนี้พยายามจะอธิบายการเกิดอาชญากรรม ด้านปัจจัยทางชีววิทยาของอาชญากร(Biological Approach) โดยสันนิษฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะทางสรีระผู้ที่เป็นอาชญากร โดยกำเนิดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดชีวิต ลอมโบรโซ (Lombroso) นายแพทย์ชาวอิตาลี สมัย ค.ศ.ที่ 19 เชื่อว่าบุคคลที่เป็นอาชญากรจะมีลักษณะทางชีววิทยาโดยเฉพาะ เช่น ความต่ำ จมูกบี้แบน กะโหลกศีรษะผิดส่วน เคราทรอมແหร่ม ขากรรไกรกว้างใหญ่ ค้ำหน้าเหมือนลิงและไม่ค่อยมีความรู้สึกถึงความเจ็บปวด ต่อมาทฤษฎีได้ถูกคัดค้านและพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริงในภายหลัง

อย่างไรก็ตาม ทั้งสาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงสาเหตุจากทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดอาชญากรรมด้วยกันทั้งสองสาเหตุ หรือในบางครั้งอาจจะเป็นทั้งสองสาเหตุร่วมกันก็มี เนื่องจากอาชญากรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันโดยตรง กล่าวคือ อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเราพบว่า สังคมขนาดใหญ่เท่าใดมักมีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากเท่านั้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมมี 4 แนวทาง (ณรงค์ บำรุงรัตน์, 2535) คือ

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย
2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์
3. ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม
4. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย

คือ การดำเนินการโดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ เพื่อให้สังคมสงบสุข มีระบบและระเบียบ ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตและดำเนินกิจกรรมได้โดยสะดวก ตัดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม สร้างความอุ่นใจให้กับประชาชน ตรวจสอบผู้กระทำความผิดและตรวจสอบผู้ต้องสงสัย พร้อมทั้งตรวจสอบหาสิ่งผิดปกติในสังคม

มีแนวคิดสำคัญคือการใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบออกตรวจท้องที่ มีการจัดสายตรวจแบบต่างๆ และเขตตรวจ เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้ พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการตรวจท้องที่ และหากมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นต้องรีบสืบสวน จับกุมให้ได้อย่างรวดเร็วต้องไม่ให้เป็นที่เยื้องย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำความผิด ซึ่งแนวทางนี้ถือเป็นการดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง เป็นเพียงผู้ช่วยให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการเท่านั้น

วิลสัน และ แม็คคลาเรน (อ้างถึงใน ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531) ศึกษาการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย โดยได้กำหนดยุทธวิธีตำรวจขึ้นภายในแนวทฤษฎีนี้ เป็นต้นว่าการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ย่อมจะผลในการยับยั้งผู้มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรม เพราะความเกรงกลัวการจับกุม จึงเป็นหลักการในเรื่องของการตรวจท้องที่ การตั้งต้วยาม การตั้งจุดตรวจ ค้านตรวจ รวมทั้งการจัดยามเฝ้าสถานที่สำคัญ การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ ก็ควรจะต้องแต่งเครื่องแบบที่เรียบร้อยทะมัดทะแมงสมบุรณ์แบบยานพาหนะลักษณะเห็นได้เด่นชัดเพื่อเป็นการข่มขวัญอาชญากร การออกตรวจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง อันสร้างความมั่นใจให้ชุมชนว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปและตลอดเวลา สำหรับเครื่องมือที่จะใช้ในการสื่อสารกับประชาชนนั้นจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียวที่เรียกว่า “การประชาสัมพันธ์” ซึ่งมุ่งหมายในการเสริมสร้างความเข้าใจ มั่นใจ และก่อให้เกิดสาธารณชนมุ่งสนับสนุนต่องานตำรวจ

ยุทธวิธีหลักในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมตามแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายคือ การตรวจท้องที่ การปรากฏตัวของตำรวจ และเข้าระงับเหตุยับยั้งอาชญากรรมเมื่อเหตุเกิดขึ้น ซึ่งองค์ประกอบหลักของยุทธวิธีคือ กำลังตำรวจ อาวุธ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ เขตพื้นที่รับผิดชอบในการตรวจในงานประจำ และการระดมรวมตัวกันอย่างเร่งด่วนในกรณีมีเหตุพิเศษ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531)

2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ในราวทศวรรษที่ 1920 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ “ตำรวจชุมชนสัมพันธ์” ได้รับการพัฒนาขึ้นเกิดเป็นทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีรากฐานแนวความคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยา กลุ่มซิกาโก หรือสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรมภายใต้การนำของ พาร์ค (Park, 1925 อ้างถึงใน สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, 2532) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้พยายามมุ่งใจให้นักอาชญาวิทยาทั้งหลายเห็นความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ในสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของอาชญากร ต่อมาความคิดเหล่านี้ได้แพร่หลายได้รับความสนใจและรวมตัวกันทำวิจัยในเรื่องนี้อย่างแพร่หลาย

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ บริเวณใดที่ขาดระเบียบในสังคมหรือเกิดมลภาวะแตกแยกของกลไกทางสังคมที่มีหน้าที่ค้ำจุนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือขาดความร่วมมือร่วมใจตลอดจนกำลังใจของสมาชิกในสังคมก็จะก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่ายและมีสถิติสูงกว่าพื้นที่อื่นจากแนวความคิดนี้เอง ต่อมาได้เกิดแนวความคิดที่เรียกว่า “หมู่บ้านในเมือง” (Urban Village) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในสังคม โดยจัดสภาพพื้นที่ในชุมชนให้มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาและป้องกันอาชญากรรมได้มากขึ้น

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เป็นการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าจะในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านให้มีลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมและสังเกตตรวจตรา ไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม และให้ปรับบทบาทตำรวจเสียใหม่ โดยทำหน้าที่เป็นผู้วางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชน

หลักใหญ่ใจความของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างงาน บุคคล ง่ายต่อการควบคุม สังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทาง ประกอบกัน คือ (สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, 2532)

1. การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ภาพพจน์ของตำรวจที่แสดงต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการและกลุ่มบุคคล เช่น ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ปรากฏออกมาดี โดยตำรวจจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และระเบียบวิธีการดำเนินงานของตำรวจ ในการที่จะให้บริการประชาชน บังคับการใช้

กฎหมายให้เป็นที่ไปตามที่ของตำรวจ และสร้างความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเที่ยงธรรมเสมอภาค

2. การให้บริการแก่ชุมชนสามารถดำเนินในรูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชน หรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนนั้น ๆ ได้แก่ โครงการอบรมเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ โครงการอาสาสมัครแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการตรวจเยี่ยมประชาชน สอบถามปัญหาทุกข์สุขที่ตำรวจพอจะช่วยให้

3. การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับประชาชน สโมสร สมาคม หรือองค์กรสาธารณกุศลต่างๆ เพื่อให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน หรือช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังมีแนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวความคิดรวมระหว่าง ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีหลักมุ่งลดช่วงโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม อย่างไรก็ดีแนวคิดนี้ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจท้องถิ่นทั้งหมด ตามแนวคิดนี้ตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมกล่าวคือ ตำรวจตามแนวความคิดนี้จะไม่มีสภาพเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้ข้อเสนอที่ตามมาคือ การยกเลิกตำรวจสายตรวจที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน โดยปริยาย ดังนั้น ถ้ามีการประยุกต์ใช้มาตรการและแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ได้พยายามแสวงหาคำตอบสำหรับการป้องกันอาชญากรรมย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างมาก เนื่องจากต้องศึกษาเพื่อปรับใช้และกำหนดบทบาทใหม่หมด ซึ่งอาจก่อให้เกิดแรงต้านทางอย่างหนักจากตำรวจระดับปฏิบัติการ ซึ่งแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ได้พยายามแสวงหาคำตอบสำคัญการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบัน โดยมุ่งลดช่องว่างและโอกาสของการประกอบอาชญากรรมที่เกิดในชุมชน ซึ่งนับว่าได้มีคุณค่ายิ่ง

3. ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม

ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นจากเหตุผลจากสภาพของความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเพิ่มขึ้นของประชากรในสังคมที่เปลี่ยนมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม สภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ การแยกตัวของชุมชนของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าไม่มีความมั่นคงในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ทำให้เกิดความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว ลักษณะดังกล่าวนำไปสู่การทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคมโดยรวม เป็นการกร่อนทำลายโครงสร้างของความสัมพันธ์ภายในชุมชน สมาชิกภายในชุมชนต่างปล่อยปละละเลยต่างคนต่างเอาตัวรอดไม่สนใจต่อการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ทำให้ในที่สุดปัญหาอาชญากรรมจึงกลายเป็นความ

รับผิดชอบของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ความปลอดภัยของสมาชิกชุมชนจึงอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นความพยายามของนักวิชาการที่จะนำแนวความคิดทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรมภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมภายใต้กรอบกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมด้วย สำหรับแนวทางหลักของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมี 2 แนวทาง คือ

แนวทางแรก การก่อกำแพงและปลูกฝังจิตสำนึกสำหรับบุคคล จัดเป็นแผนระยะยาวซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายสถาบันทางครอบครัว เริ่มจากครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนา และการเมือง และจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

แนวทางที่สอง การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อขัดขวางการละเมิดกฎหมาย คือเป็นแผนเร่งด่วนและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ 2 มิติและมีมาตรการรองรับ กล่าวคือ

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม

1. ระดับชุมชนเป็นมาตรการการวางผังเมืองและชุมชน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน
2. ระดับบ้านเรือน เป็นมาตรการความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัยการใช้อุปกรณ์เปิดปิด เครื่องใช้ไฟฟ้าและอื่น ๆ

มิติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม

1. มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย
2. มาตรการสายตรวจประชาชน
3. มาตรการตรวจตราบ้านเมือง

จากการศึกษาของ อัลแมน (Altman, 1968 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526) เกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมรูปธรรมมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมได้อธิบายว่า ไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ต่างทำเครื่องหมายในสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงสิทธิในความเป็นเจ้าของ และต่อสู้เพื่อป้องกันตนเองจากผู้รุกราน สำหรับในสังคมมนุษย์ดังกล่าวแบ่งตามลักษณะการครอบครองของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลได้ 3 ประเภท คือ พื้นที่ปฐมนุฎมิ ได้แก่ พื้นที่ครอบครอง โดยสังคมที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปได้โดยชอบธรรม ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดไว้ ได้แก่ สวนสาธารณะ โรงพยาบาล โรงมหรสพ พื้นที่ทุติยภูมิ ได้แก่ พื้นที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ปฐมนุฎมิและพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ตรอกซอย ย่านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบันไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานรัฐบาลอย่างเพียงพอจึงมักเกิดปัญหาอาชญากรรมในบริเวณพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากผังเมืองและชุมชนมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และพฤติกรรมของพลเมืองทุกๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกอาชญากรรมมักอาศัยช่วงโอกาสในสภาพแวดล้อมประกอบอาชญากรรม จึงทำให้ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่ในชุมชนต้องพึ่งพามาตรฐานของผู้ออกแบบผังเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และลักษณะการจัดสภาพชุมชนก็มีผลต่อการเพิ่มหรือลดอาชญากรรมด้วย

สภาพแวดล้อมระดับบ้านเรือน การจัดสภาพแวดล้อมระดับบ้านเรือนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ได้แก่ ประตูหน้าต่างควรเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะกุญแจที่มีคุณภาพเพราะจะทำให้การทำลายหรือสะเดาะกระทำได้ยากยิ่งขึ้นและคนร้ายต้องใช้เวลาอันเสี่ยงต่อบุคคลอื่นจะพบเห็นและหน้าต่างควรปิดเสมอในเวลากลางคืน หน้าต่างบานเกล็ดควรติดไว้สำหรับหน้าต่างชั้นบนและอยู่ในทิศทางไม่ลับตาคน ควรติดตั้งสัญญาณขโมยและติดเหล็กตัดเพื่อความแข็งแรงให้แก่ประตูหน้าต่าง ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมตามนามธรรม ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรมวิธีหนึ่ง เพราะเป็นบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชนในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยภายในชุมชนที่อยู่อาศัยของตน ตลอดจนแจ้งเหตุด่วน เหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ มาตรการในการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่

1. เพื่อนบ้านเตือนภัย เป็นการรวมตัวของประชาชนชาวเมืองประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษที่ 1960 โดยมีหลักดำเนินการสมาชิกอาสาสมัครในโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัยจนแบ่งกลุ่มพื้นที่รับผิดชอบและเลือกตั้งบุคคลขึ้นทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มเพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานสมาชิกอาสาสมัครจะช่วยเหลือกันสังเกตสอดส่องและแจ้งพฤติกรรมบุคคล ยานพาหนะ หรือสภาวะการณ์ที่น่าสงสัยไปยังตำรวจท้องที่และเพื่อนบ้านโดยอาศัยการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นหลัก สำหรับตำรวจท้องที่นั้น นอกจากจะช่วยวางแผนดำเนินการแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีของคนร้ายและแนะนำสมาชิกถึงวิธีที่เหมาะสม ในการให้ความคุ้มครองครอบครัวและทรัพย์สินจากโจรภัย มีการจัดทำจุลสาร เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะอาชญากรรมประเภทและลักษณะพื้นที่เป้าหมายของอาชญากรรม แผนประทุษร้ายของคนร้ายดำเนิน รูปพรรณ และภาพถ่ายอาชญากรที่หลบหนี รวมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อื่นๆ

2. สายตรวจประชาชน เป็นโครงการที่นำมาใช้กับที่พักอาศัย แฟลต หรือสถานที่ เช่นนี้มีบริเวณทางหน้าห้องพัก ทางขึ้นบันได ภายในลิฟท์ หรือแม้แต่บริเวณลานจอดรถ ซึ่งปราศจากผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงเป็นโอกาสที่อาชญากรแต่ละประเภทจะฉวยโอกาสประกอบอาชญากรรมได้ง่าย ดังนั้น การเคหะของมหานครนิวยอร์ก ได้คัดเลือกอาสาสมัคร 11,000 คน ซึ่งพักอาศัยในอาคารเคหะแบ่งพื้นที่เขตการรับผิดชอบจากบริเวณทั้งหมดของอาคาร 650 หลัง

โดยมีหลักดำเนินการ คือ อาสาสมัครหน้าที่หมุนเวียนกันรับผิดชอบตรวจตราในเขตพื้นที่ของตน สังเกตบุคคลยานพาหนะและอาคารสถานที่ที่ผิดจากสภาวะปกติ ดูแลความเรียบร้อยภายนอกให้แก่สมาชิก ในชุมชน และในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ก็ยังสามารถทำความคุ้นเคยกับเพื่อนบ้านของตน ในย่านนั้นๆ ได้อีกด้วย เป้าหมายร่วมกันของอาสาสมัครเหล่านี้ก็คือ ช่วยกันสร้างชุมชนของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมให้มากที่สุดส่งเสริมความสัมพันธ์ และความอบอุ่นในชุมชน รวมทั้งเกื้อกูลซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ เมื่ออาสาสมัครตรวจพบสถานการณ์ที่น่าสงสัยเกิดขึ้นในบริเวณใด หน้าที่ของสายงานตรวจอาสาสมัครก็คือ การโทรศัพท์แจ้งเหตุกับตำรวจท้องที่หรือสายตรวจรถวิฑูโดยเร็ว จากนั้นก็รอรับตำรวจเมื่อมาถึงสถานที่เกิดเหตุพร้อมทั้งให้ข้อมูลขั้นต้นให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหากมีความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของเพื่อนบ้าน อาสาสมัครอาจพิจารณาดำเนินงานกระจายข่าวพร้อมทั้งแจ้งแนวทางที่ควรปฏิบัติสำหรับสมาชิกในละแวกบ้านที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนประสานงานกับสายตรวจอาสาสมัครของชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย

3. ตรวจตราบ้านเรือน เป็นโครงการประชาชนช่วยจำกัดอาชญากรรมในเมือง Lima รัฐ Ohio และเมือง Kalamazoo รัฐ Michigan ซึ่งเป็นชุมชนที่ยังไม่มีการประยุกต์ใช้มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัยและมาตรการสายตรวจประชาชน โดยมีหลักดำเนินการคือ เพื่อนบ้านในละแวกบ้านใกล้เคียงจะช่วยเป็นหูเป็นตาแทนกันในช่วงที่เพื่อนบ้านใกล้เคียงเดินทางไปธุรกิจ หรือพักผ่อนต่างจังหวัด โดยเฉพาะไม่มีคนดูแลบ้าน ซึ่งนอกจากเพื่อนบ้านจะเป็นหลักในการช่วยเอาใจใส่ในการดูแลเคหะสถานแล้วยังสามารถร้องขอให้ตำรวจช่วยตรวจตราเพื่อส่งเสริมการดูแลของเพื่อนบ้านได้ด้วย

การป้องกันอาชญากรรมโดยจัดการสภาพแวดล้อมจึงมิได้หมายถึงการป้องกันตนเองแบบโดดเดี่ยว โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานของชุมชนด้วย ประชาชนต้องเป็นฝ่ายจัดตั้งโครงการต่าง ๆ ขึ้นเองรวมทั้งรวมตัวกันเอง รวมทั้งโครงการที่อยู่อาศัย การออกแบบและจัดระเบียบผังเมืองหรือชุมชนที่อยู่อาศัย ในลักษณะที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนอีกด้วย การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าระดับเมือง ชุมชน หรือในกลุ่มบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของตนเองและของบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมเป็นวิธีการที่ใช้ประชาชนเป็นแกนนำในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในส่วนของตำรวจก็มีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผนสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมตามหลักชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Approach)

งานป้องกันอาชญากรรมถือว่าเป็นงานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่าการสอบสวน โดยให้ความสำคัญกับยุทธวิธีของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งไปที่การตรวจท้องที่หรือการลาดตระเวนจนได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจ นอกจากนี้ ยังมีการใช้หลักการปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั้งชุมชน โดยมีตำรวจสายตรวจเพื่อตรวจท้องที่ในชุมชนนั้น ๆ การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลต่อการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมและช่วยป้องกันอาชญากรรมเพราะผู้ที่จะกระทำความผิดมีความเกรงกลัวต่อการจับกุม การตรวจท้องที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกมั่นคงและอบอุ่น คิดว่าตัวเองได้รับการคุ้มครองและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน งานตรวจท้องที่หรือสายตรวจท้องที่มีลักษณะทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ โดยในงานประจำตำรวจสายตรวจมักได้รับการมอบหมายให้มีพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนลักษณะงานเฉพาะกิจก็คือ ตำรวจสายตรวจในเขตทุกพื้นที่ คือ กำลังหลักพร้อมที่จะปรากฏตัว รวมตัวในทันทีเมื่อได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นการนำกฎหมายและชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

4. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน คือ หลักการทางานของตำรวจสมัยใหม่ที่มีลักษณะเป็นส่วนเพิ่มเติมและปรับเปลี่ยนให้กับการทำงานตำรวจแบบเดิมที่มุ่งเพียงการมีสายตรวจป้องกันแก้ไขเหตุร้ายและสืบสวนจับกุมคนร้าย แต่เป็นการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ระหว่างตำรวจผู้รับใช้ชุมชนกับชุมชนซึ่งต้องเข้าหาและต้องทำงานร่วมกันกับประชาชนในการปกป้อง รักษา คุ้มครอง และให้บริการประชาชนเพื่อความสงบสุขของสังคม (บุญสืบ ไพรเถื่อน, 2524)

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

- ข้อแรก คือ ตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนเกาะติดพื้นที่อย่างทั่วถึง
- ข้อที่สอง คือ ตำรวจนำชุมชนและหน่วยงานอื่นแก้ต้นเหตุอาชญากรรม

หรือความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน 2 ข้อ ดังกล่าว แยกย่อยได้ 10 หลักการดังนี้

1. การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน(Core Strategy) มีการกำหนดแนวคิดหลักในการทำงานร่วมมือกับประชาชนหรือให้ประชาชนศรัทธาหรือใช้พลังมวลชนมาร่วมแก้ปัญหาอาชญากรรม มีนโยบายยุทธศาสตร์ในการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปกำหนดหรือนำไปใช้เป็นหลักทำงาน
2. การกระจายอำนาจให้ตำรวจปฏิบัติงาน (Decentralized) จะต้องได้รับการกระจายอำนาจหรือมีอำนาจในการนำเสนอในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด
3. การเกาะติดพื้นที่และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic & Accountability) การกระจายอำนาจให้แบ่งรับผิดชอบพื้นที่เป็นระยะเวลานานๆ เช่น จะไม่เปลี่ยนสายตรวจแต่ละผลัดหรือแต่ละเขตบ่อยจนทำให้ตำรวจสายตรวจไม่มีความคุ้นเคยหรือชาวบ้าน “ไม่เชื่อใจ” หรือเห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า โดยควรจัดตำรวจแบบ“เกาะติดพื้นที่” สร้างความคุ้นเคย
4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร (Volunteers) มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชนในรูปของการเป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ
5. ใช้ผู้สนับสนุน (Enhancer) ตำรวจจะต้องหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจจากชุมชนและองค์กรปกครองในพื้นที่
6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชน (Law Enforcement) ตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่าง การบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุมกับความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน
7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) สนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยใช้เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา
8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการระดมความร่วมมือระหว่างตำรวจกับชุมชนเป็นการคิดแก้ปัญหา นอกกรอบความคิดการทำงานแบบเดิมของตำรวจ
9. การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships) ตำรวจและประชาชนในชุมชนต้องร่วมกันสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับความเดือดร้อนหรือความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมและให้ชุมชนร่วมใช้เทคนิคแก้ปัญหาเพื่อร่วมแก้ต้นเหตุปัญหาความเดือดร้อนจากอาชญากรรมดังกล่าว

10. ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) ในการบังคับใช้กฎหมายหรือแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา (ไม่ใช่เพียงแค่การจับคนร้าย) หลายกรณี ตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจะเข้าไปจัดการได้ เช่น หอพักที่เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นนิตยาสารเสพติด เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์หรือประชาสงเคราะห์ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการจัดระเบียบ หรือการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณที่เกิดเหตุชิงทรัพย์หรือข่มขืนเสมอๆ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถอนใบอนุญาตให้บุคคลที่มีพฤติกรรมลึกลับกบ โหมย้อยมีและใช้อาวุธปืนเป็นอำนาจของนายทะเบียนอาวุธปืน คือ นายอำเภอท้องที่ (ต่างจังหวัด) การอนุญาตให้รถเร่ขายสุราตามงานเทศกาลหรืองานรื่นเริงต่าง ๆ ที่เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นซื้อสุราได้ทุกเวลานำไปสู่เหตุทำร้ายร่างกาย เป็นอำนาจของสรรพสามิต รถที่หายส่วนมากเป็นรถจักรยานยนต์ใหม่ที่ยังไม่ได้รับป้ายทะเบียนจากหน่วยงานขนส่งทางบกและสถานที่ที่หายมากที่สุดคือตลาดนัด ที่ฝ่ายพาณิชย์จังหวัดมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอนุญาตให้เปิดตลาดนัดได้ดังนี้ เป็นต้น

การจะรู้ว่าหน่วยตำรวจใดเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” เท่าใด หรือวัดระดับของการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ไปใช้ หรือวัด “ความเป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” มีเกณฑ์ในการวัดจากการทำงานของตำรวจ 5 ระดับ จากน้อยไปหามาก คือ

1. ตำรวจสนใจชุมชนเฉพาะเวลาประชาชนแจ้งความเท่านั้น
2. ตำรวจแนะนำการป้องกันอาชญากรรมแก่ชุมชน
3. ประชาชนแจ้งข่าวสารแก่ตำรวจเสมอ
4. ตำรวจนำชาวบ้านร่วมคิดร่วมทำแก้ปัญหาชุมชน
5. ชุมชนป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเองโดยตำรวจเป็นแกน/ สนับสนุน

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ปรัชญาตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นปรัชญาในการทำงานแนวใหม่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า การที่ตำรวจกับชุมชนสร้าง “พันธมิตรในเชิงหุ้นส่วน” (Partnerships) ในการทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจต่อกัน (Trust) โดยใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ย่อมสามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม สภาพความไร้ระเบียบ/ ความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชน

ราดิเลท และคาร์เตอร์ (Radelet & Carter, 1994) ได้วิจัยพบว่า ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ค่าแถลงภารกิจ หน่วยงานตำรวจมีค่าแถลงภารกิจที่ชัดเจนหรือไม่ ได้ตระหนักถึงพันธมิตรเชิงหุ้นส่วนระหว่างตำรวจกับชุมชนหรือไม่

2. การกระจายอำนาจ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนได้รับมอบอำนาจในการพิจารณาแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด

3. การแก้ไขปัญหา การตรวจท้องที่ของสายตรวจเป็นการตรวจลาดตระเวนไปตามสถานที่ต่าง ๆ หรือเป็นการตรวจเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหา ในวันหนึ่งๆตำรวจสายตรวจตระเวนไปตามถนนหนทางเพื่อรอวิทยุแจ้งให้ระงับเหตุ หรือ ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการแก้ไขปัญหา

4. การมีส่วนร่วมของชุมชน ตำรวจได้พัฒนาเครื่องมือหรือกลไกให้ชุมชนได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เครื่องมือหรือกลไกเหล่านี้ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนทราบหรือไม่ ประชาชนหรือผู้แทนชุมชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการวางนโยบายหรือไม่ ผู้บริหารให้ความสนใจมาร่วมประชุมพบปะกับประชาชนหรือผู้แทนชุมชนบ้างหรือไม่ หรือปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนเท่านั้น

5. ทักษะคดีที่ตำรวจมีต่อประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่บนสถานีตำรวจจะต้องมีทักษะคดีที่ดีต่อประชาชน กรณีรับแจ้งความทางโทรศัพท์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องชี้แจงแก่ผู้แจ้งให้รับทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความรู้ลึกซึ้งยอมรับประชาชนในชุมชน

6. ระบบการจัดการ หน่วยงานตำรวจจะต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการให้สอดคล้องกับปรัชญาการตำรวจ การบังคับบัญชาระดับต่าง ๆ จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน มีการปรับบทบาทหน้าที่ของสายตรวจตำรวจให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาได้ สร้างระบบการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่ปฏิบัติการกับสายตำรวจปกติได้ มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับภารกิจ หน่วยงานตำรวจจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศในการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง

7. การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัล จะต้องมีการปรับปรุงระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยวัดจากคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ดีขึ้น มิใช่วัดจากสถิติตัวเลขการจับกุมหรือการออกใบสั่งจราจร พัฒนาระบบการให้รางวัลและประกาศชมเชยผู้มีผลงานดี เน้นการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบพื้นที่ทำงานระยะยาวเพื่อให้รู้จักชุมชน

8. การฝึกอบรม จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนให้มีความรู้ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาของชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

9. การกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบ การพิจารณากำหนดชุมชนเป้าหมายเพื่อมอบหมายพื้นที่รับผิดชอบให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนตามสภาพความเป็นจริงของชุมชน มิให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนกับชุมชนเป้าหมาย

10. เจ้าหน้าที่ที่มาจาก การเลือกตั้งฝ่ายการเมือง มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหรือไม่ และให้การสนับสนุนมากน้อยเพียงใด

11. ปรัชญาในการทำงานหรือเป็นเพียงโปรแกรมพิเศษ การนำปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้ นั้น นำมาใช้เป็นปรัชญาการทำงานของหน่วยงานตำรวจทุกฝ่าย หรือเป็นเพียงโปรแกรมพิเศษของหน่วยตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หน่วยป้องกันอาชญากรรมเท่านั้น หากนำมาใช้เฉพาะหน่วยย่อยโอกาสที่จะสำเร็จเป็นไปได้ยาก กรณีมีการประชุมร่วมกับผู้แทนชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคือเป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่จะต้องเข้าร่วม

12. สื่อมวลชน ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อหน่วยงานตำรวจในการนำปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้แก้ไขปัญหอาชญากรรมเป็นอย่างไร สื่อมวลชนพิจารณาผลการทำงานของตำรวจจากดัชนีชี้วัดตัวใด สถิติอาชญากรรม ผลการจับกุมหรือสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่ดีขึ้น

13. การเลือกรูปแบบของการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนที่แตกต่างกันมาใช้ตามความเหมาะสม หน่วยงานตำรวจย่อมมีข้อแตกต่างกันในการนำรูปแบบของการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้ ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางนโยบายและแก้ไขปัญหามุมชนได้ดีที่สุดตามความเหมาะสม

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ (2546) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า หมายถึง ความคิดและการกระทำต่างๆ ในทางเลือกที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2539 อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ, 2546) กล่าวถึง การตัดสินใจ (Decision Making) ไว้ว่าหมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง จากหลาย ๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การ การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ และเกี่ยวข้องกับ หน้าที่การ

บริหาร หรือการจัดการเกือบทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การประสานงาน และการควบคุม

บาร์นาร์ด (Barnard, 1938 อ้างถึงใน ไพลิน ผ่องใส, 2536) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า คือ เทคนิคในการที่จะพิจารณาทางเลือกต่างๆ ให้เหลือทางเลือกเดียว

ไซมอน (Simon, 1960 อ้างถึงใน ไพลิน ผ่องใส, 2536) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจ เป็นกระบวนการของการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้ และทางเลือกจากงานต่าง ๆ ที่มีอยู่

มูดี (Moody, มปป. อ้างถึงใน กุลชลี ไชยันทา, 2539) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจเป็นการกระทำที่ต้องทำเมื่อไม่มีเวลาที่จะหาข้อเท็จจริงอีกต่อไป ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือเมื่อใดถึง จะตัดสินใจว่าควรหยุดหาข้อเท็จจริง แนวทางแก้ไขจะเปลี่ยนแปลงไปตามปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งการรวบรวมข้อเท็จจริง เกี่ยวพันกับการใช้จ่ายและการใช้เวลา

จากคำนิยามข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า มีมุมมองของนักวิชาการที่แตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดแต่ประเด็นหลักที่มองเหมือนกัน คือ

1. การตัดสินใจเป็นกระบวนการ (process) นั้นหมายความว่า การตัดสินใจต้องผ่านกระบวนการคิด พิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์แล้ว ค่อยตัดสินใจเลือก ทางที่ดีที่สุด มีหลายท่านคิดว่าการตัดสินใจไม่มีขั้นตอนอะไรมาคิดแล้วทำเลย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการคิดก็ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (search) การออกแบบ (design) และการเลือก (choice) เพื่อให้สามารถเลือกทางเลือกได้ดีที่สุด

2. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับทางเลือก (solution) การตัดสินใจเป็นการพยายามสร้างทางเลือกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทางเลือกที่น้อยอาจปิด โอกาสให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือทางเลือกที่ดีกว่าได้ ผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีการฝึกฝนการสร้างทางเลือกที่มากขึ้น หลากหลาย ด้วยวิธีการคิดแบบริเริ่ม (initiative) และคิดแบบสร้างสรรค์ (creative thinking)

3. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์การ จะเห็นว่าผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นก็มีหน้าที่ในการตัดสินใจต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูงจำเป็นต้องตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (strategic decision) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางที่ถูกต้องเพื่อใช้ทรัพยากรที่จำเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ ผู้บริหารระดับกลางจะตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการ (management decision) เป็นการตัดสินใจเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารระดับต้นจะตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการ (Operational decision) เป็นการตัดสินใจดำเนินการควบคุมงานให้สำเร็จตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคน จะเห็นว่าการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับตั้งแต่คนเดี่ยว กลุ่มและทั้งองค์การ ซึ่งพฤติกรรมคนแต่ละคนก็แตกต่างกัน ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความเข้าใจและมีจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่ม และองค์การที่ดีพอจึงจะทำให้การตัดสินใจประสบผลสำเร็จได้

ดังนั้นกล่าวได้ว่า การตัดสินใจ คือ ผลสรุปหรือผลขั้นสุดท้ายของกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ทรัพยากร และบุคคลสามารถนำไปปฏิบัติและทำให้งานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

ความสำคัญของการตัดสินใจ

ทฤษฎีการบริหารองค์การในยุคหนึ่งได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร (Management Process) อันได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนาจและการควบคุม ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดไปว่า แม้ว่าจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ดีเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าขาดการตัดสินใจที่ดีพอแล้วยากที่จะทำให้การบริหารองค์การสู่ความสำเร็จได้ การตัดสินใจจึงมีความสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจเป็นเครื่องวัดความแตกต่างระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงานผู้ที่เป็นผู้บริหารในระดับต่าง ๆ จะต้องแสดงความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจที่ดีกว่าผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีเหตุผล มีหลักการ มีเจตคติและวิจรรณญาณที่ดีกว่า ความสามารถในการตัดสินใจคือมูลค่าเพิ่มที่ผู้บริหารต้องทำให้เห็นว่า นี่คือการแตกต่างที่สมแล้วกับค่าจ้างเงินเดือนในตำแหน่งผู้บริหาร

2. การตัดสินใจเป็นมรรควิธีนำไปสู่เป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารควรตระหนักเสมอว่า การตัดสินใจมิใช่เป็นเป้าหมายในตัวของมันเอง แต่เป็นมรรควิธี แนวทาง วิธีการและเครื่องมือที่จะทำให้การบริหารองค์การประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายขององค์การให้ชัดเจนก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเริ่มต้น การหาวิธีการและแนวทางปฏิบัติที่หลากหลายก็เป็นขั้นตอนที่กระทำตามมา และนี่คือการตัดสินใจนั่นเอง การกำหนดแนวทางวิธีการที่ดี ที่หลากหลายและสร้างสรรค์จะนำพาให้องค์การสู่ความสำเร็จได้

3. การตัดสินใจเป็นเสมือนสมองขององค์การ การตัดสินใจที่ดีก็เหมือนกับคนเรามีสมอง และระบบประสาทที่ดีก็จะทำให้ตัวเราประสบผลสำเร็จในชีวิตการทำงาน ชีวิตส่วนตัวและชีวิตทางสังคมได้ ในขณะที่เดียวกันถ้าเป็นการตัดสินใจขององค์การที่ดีก็จะต้องมีสมอง และระบบประสาทขององค์การที่ดีด้วยจึงจะทำให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องกระตือรือร้น ใฝ่หาแนวทางแก้ไขปัญหายอยู่ตลอดเวลา จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อ

ปรับปรุงสถานการณ์ กำหนดแนวทางใหม่ๆ ยกระดับมาตรฐานและป้องกันปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามแผนที่กำหนดไว้ได้

4. การตัดสินใจปัญหาเป็นกลยุทธ์การแก้ปัญหาในอนาคต ในทฤษฎีการตัดสินใจทั่วไปมองว่าเป็นการแก้ไขปัญหาในอดีต ซึ่งได้แก่ปัญหาข้อขัดข้องซึ่งมีสะสมมาตั้งแต่ในอดีต และมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้หมดสิ้นและยังมีปัญหาใหม่ ๆ เข้ามาอีกมากมาย โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (paradigm) ในการมองปัญหาใหม่ให้มองไปถึงปัญหาในอนาคต ซึ่งได้แก่ปัญหาป้องกัน รู้แล้วว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ก็ควรมีการตัดสินใจล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ปัญหาเชิงพัฒนาที่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง que ผู้บริหารต้องให้ความสนใจ เป็นการมองโดยใช้วิสัยทัศน์ (vision) ของผู้บริหารในการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต กำหนดภาพอนาคต (scenario) ไว้พร้อมกำหนดทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาในแต่ละภาพอนาคตนั้นด้วย อาทิ ภาพอนาคตมุ่งเน้น 3 C ได้แก่ ลูกค้า (Customer) การแข่งขัน (Competition) และการเปลี่ยนแปลง (Change) ดังนั้นผู้บริหารเตรียมการที่จะคิดวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในเรื่องดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ในการบริการลูกค้าเหนือความคาดหว้ง กลยุทธ์การแข่งขันสู่ความเป็นเลิศ และกลยุทธ์สู่องค์การอัจฉริยะ เป็นต้น

ลักษณะของการตัดสินใจ

กฤษณี ไชยนันตา (2539) ได้สรุปลักษณะของการตัดสินใจจาก ลูมบา (Loomba, 1978) ไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจเป็นกระบวนการของการเปรียบเทียบผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยที่ผู้ตัดสินใจจะเลือก ทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด
2. การตัดสินใจเป็นหน้าที่ที่จำป็น เพราะทรัพยากรมีจำกัด และมนุษย์มีความต้องการไม่จำกัด จึงจำป็นต้องมีการตัดสินใจ เพื่อให้ได้รับประโยชน์และ ความพอใจจากการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ
3. ในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ในองค์การ อาจมีการขัดแย้งกัน เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่าย บุคคล ฝ่ายการเงินการบัญชี ฝ่ายการบริหารงานบุคคล แต่ละฝ่ายอาจมีเป้าหมายของการทำงานขัดแย้งกัน ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ตัดสินใจชี้ขาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดยส่วนรวม
4. กระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ข้อจำกัด การกำหนดทางเลือก ส่วนที่สอง เป็นการเลือกทางเลือก หรือ กลยุทธ์ที่ดีที่สุดตามสภาวะการณ์

5. การตัดสินใจมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและลักษณะของปัญหา เช่น อาจแบ่งออกได้เป็นการตัดสินใจตามลำดับขั้น ซึ่งมักเป็นงานประจำ เช่น การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ตารางการทำงาน เป็นต้น และการตัดสินใจที่ไม่เป็นไปตามลำดับขั้น เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นประจำ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการริเริ่มงานใหม่ เช่น ตั้งคณะใหม่ หรือขยายโรงงานใหม่ เป็นต้น

ชนิดของการตัดสินใจ

ไซมอน (Simon, 1960 อ้างถึงใน กุลชลี ไชยน์ตา, 2539) ได้แบ่งชนิดของการตัดสินใจออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้าหรือมีแบบอย่างไว้ล่วงหน้า (Programmed decisions) เป็นการตัดสินใจตามระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผนที่เคยปฏิบัติมาจนกลายเป็นงานประจำ เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการลาป่วย ลาภิก ลาบวช การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การอนุมัติผลการศึกษา เป็นต้น การตัดสินใจแบบกำหนดไว้ล่วงหน้านี้ เปิดโอกาสให้ผู้บริหารเลือกทางเลือกได้น้อย เพราะว่าเป็น การตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แน่นอน

2. การตัดสินใจที่ไม่ได้กำหนดหรือไม่มีแบบอย่างไว้ล่วงหน้า (Nonprogrammed decisions) เป็นการตัดสินใจในเรื่องใหม่ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ไม่มีระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผนที่เคยปฏิบัติมาก่อน จึงเป็นเรื่องยุ่งยากแก่ผู้ตัดสินใจ โดยที่ผู้บริหาร หรือผู้ตัดสินใจ จะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและความไม่แน่นอนด้วย เช่น การตัดสินใจนำเงินไปลงทุนเพื่อหาผลตอบแทนหรือผลกำไรในธุรกิจ การตัดสินใจผลิตสินค้าตัวใหม่ การตัดสินใจในการขยายกิจการ เป็นต้น

ปลังก์ต และแอตเนอร์ (Plunkett and Attner, 1994 อ้างถึงใน กุลชลี ไชยน์ตา, 2539) ได้เสนอลำดับขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุปัญหา (Define the problem) เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะการระบุปัญหาได้ถูกต้องหรือไม่ ย่อมมีผล ต่อการดำเนินการในขั้นต่อ ๆ ไปของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการตัดสินใจด้วย

2. การระบุข้อจำกัดของปัจจัย (Identify limiting factors) เมื่อสามารถระบุปัญหาได้ถูกต้องแล้ว ขั้นต่อไปควรพิจารณาถึง ข้อจำกัดต่างๆ เช่น ทรัพยากรซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการผลิต ได้แก่ กำลังคน เงินทุน เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ รวมทั้งเวลาซึ่งมักเป็นปัจจัยจำกัดที่พบอยู่เสมอ ๆ การรู้ถึงข้อจำกัดหรือเงื่อนไข ที่ไม่สามารถ เปลี่ยนแปลงได้ จะช่วยให้ผู้บริหารกำหนดขอบเขตในการพัฒนาทางเลือกให้แคบลงได้ ตัวอย่างเช่น ถ้ามีเงื่อนไขว่าต้องส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าภายในเวลา 1 เดือน ทางเลือกของการแก้ไขปัญหากการผลิตสินค้าไม่เพียงพอ ที่มีระยะเวลา ดำเนินการมากกว่า 1 เดือน ก็ควรถูกตัดทิ้งไป

3. การพัฒนาทางเลือก (Develop potential alternatives) ขึ้นตอนต่อไป ควรทำการพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งทางเลือกเหล่านั้นควรเป็นทางเลือกที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ ในการแก้ปัญหาให้น้อยลงหรือให้ประโยชน์สูงสุด

4. การวิเคราะห์ทางเลือก (Analyze the alternatives) คือ การจะนำเอาข้อดีและข้อเสีย ของแต่ละทางเลือกมาเปรียบเทียบกันอย่างรอบคอบ และควรวิเคราะห์ทางเลือกในสองแนวทางนั้นว่าสามารถ นำมาใช้แล้วจะเกิดผลต่อเนื่องอะไรตามมา

5. การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Select the best alternative) เมื่อได้ทำการ วิเคราะห์ และประเมินทางเลือกต่าง ๆ แล้ว ควรเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของ แต่ละทางเลือกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียว ทางเลือกที่ดีที่สุด ควรมีผลเสียต่อเนื่องในภายหลังน้อยที่สุด และให้ผลประโยชน์มากที่สุด แต่บางครั้งอาจตัดสินใจเลือก ทางเลือกแบบประนีประนอม โดยพิจารณาองค์ประกอบที่ดีที่สุดของแต่ละทางเลือกนำมาผสมผสานกัน

6. การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ (Implement the decision) เมื่อได้ทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ก็ควรมีการนำผล การตัดสินใจนั้น ไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การสร้างระบบควบคุมและประเมินผล (Establish a control and evaluation system) ขึ้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ การสร้างระบบการควบคุมและการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ ได้รับข้อมูล ย้อนกลับ เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้การแก้ปัญหา หรือทำการตัดสินใจ ใหม่ได้โดยได้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติที่ดีที่สุด

รูปแบบของการตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในหน่วยงาน การตัดสินใจอาจกระทำโดยบุคคลเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่มบุคคลแล้วแต่ความเหมาะสมของกรณี รูปแบบของการตัดสินใจโดยถือเอาจำนวนคนที่ร่วมตัดสินใจเป็นเกณฑ์สามารถ จำแนกออกได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การตัดสินใจโดยบุคคลคนเดียว (Individual decision making) ใช้สำหรับการตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ ที่ผู้ทำการตัดสินใจได้กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วหรือเรื่องเร่งด่วนฉุกเฉินที่ไม่มีเวลาพอสำหรับการปรึกษาหารือกับบุคคลอื่น

2. การตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล (Group decision making) เป็นการตัดสินใจโดยให้ผู้ที่ทำหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจนั้น ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูล การตัดสินใจ โดยกลุ่มบุคคลนี้เหมาะสำหรับการตัดสินใจในเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน หรือ

เรื่องที่ผู้บริหาร ไม่มีข้อมูลข่าวสารเพียงพอหรือยังขาดประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่มีความชำนาญ ทางด้านนั้นอย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ แล้วประมวลความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นสิ่งกำหนดการตัดสินใจ กลุ่มบุคคลดังกล่าว อาจได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าส่วนต่างๆ ของหน่วยงาน คณะกรรมการเฉพาะกิจ ซึ่งอาจประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกัน วิธีการตัดสินใจโดยกลุ่มอาจทำได้ ในลักษณะต่างๆ

2.1 การตัดสินใจโดยใช้ข้อยุติที่เป็นมติในเสียงข้างมาก อาจใช้ระบบเสียงข้างมากเกินครึ่งหนึ่ง หรือระบบสองในสามของกลุ่ม แล้วแต่ความสำคัญของเรื่องที่ตัดสินใจ

2.2 การตัดสินใจโดยข้อยุติเป็นเอกฉันท์คือการที่สมาชิกทุกคนเห็นพร้อม ต้องกันโดยไม่มีความขัดแย้ง และ

2.3 สมาชิกในที่ประชุมเสนอความคิดเห็น แล้วให้ผู้บริหารนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเอง

สภาพการณ์หรือสถานการณ์ของการตัดสินใจ

โดยปกติแล้วผู้นำหรือผู้บริหารมักจะต้องการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์หรือสภาพการณ์ต่างกัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่อยู่นอกเหนือ การควบคุมของผู้นำ แต่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างยิ่งจึงต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ สภาพการณ์หรือสถานการณ์ของการตัดสินใจสามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ (วุฒิชัย จานง, 2525) ดังนี้

1. การตัดสินใจภายใต้ความแน่นอน (Decision-making under certainty)

การตัดสินใจภายใต้ความแน่นอน คือ การตัดสินใจที่ทราบผลลัพธ์การตัดสินใจล่วงหน้าอย่างแน่นอนแล้วว่า ถ้าเลือกทางเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร ลักษณะของการตัดสินใจประเภทนี้ คือ

1. ผู้ตัดสินใจมีข้อมูลอย่างเพียงพอในการตัดสินใจ และทราบถึงผลลัพธ์ของแต่ละทางเลือก

2. ผลลัพธ์จะเกิดขึ้นแน่นอนคือเกือบ ไม่มีการเสี่ยงใด ๆ เลย

3. การตัดสินใจจะเลือกทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด

2. การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง (Decision-making under risk)

การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง คือ การตัดสินใจที่ทราบผลลัพธ์ของการตัดสินใจน้อยกว่าการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน แต่พอจะคาดคะเนความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่น่าจะเกิดขึ้น (probability)

ลักษณะสำคัญของการตัดสินใจประเภทนี้ได้แก่

1. ผู้ตัดสินใจมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจไม่เพียงพอ
2. การตัดสินใจอยู่ภายใต้ความเสี่ยงคือผู้ตัดสินใจจะต้องคาดคะเนถึงโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ร่วมด้วย
3. การตัดสินใจจะพิจารณาเลือกทางเลือกที่ผลตอบแทนสูงสุดและโอกาสที่จะเกิดขึ้นของทางเลือกด้วย

3. การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน (Decision-making under uncertainty)

การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน คือ การตัดสินใจที่ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์และโอกาส หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นได้เลย การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอนจะมีลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้คือ

1. ผู้ตัดสินใจไม่ทราบผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือก เพราะไม่มีข้อมูลที่จะใช้ประกอบในการตัดสินใจ
2. ผู้ตัดสินใจไม่ทราบถึงโอกาสที่จะเป็นไปได้ และ
3. มีสภาวะนอกบังคับ (State of Nature) หรือตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ หรือตัวแปรที่ผู้ตัดสินใจไม่อาจคาดการณ์ได้แต่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกิดขึ้น เช่น ภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองหรือซบเซา ภาวะเงินเฟ้อ การเมือง แรงงาน การแข่งขันจากภายนอกประเทศ กฎหมายการค้า วัฒนธรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น การตัดสินใจแบบนี้ ผู้นำต้องอาศัยประสบการณ์ ความเชื่อมั่น และกลางสังหรณ์มาคาดการณ์ โอกาสที่จะเป็นไปได้ แล้วจึงทำการตัดสินใจ การตัดสินใจแบบนี้จะเกิดขึ้นได้น้อยมาก ในยุคของการสื่อสาร และระบบข้อมูลสารสนเทศ เจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เหมือนในปัจจุบัน ยกเว้นในกรณีที่มีเวลามาเป็นตัวกำหนด ให้ต้องทำการตัดสินใจ เท่านั้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ชัยพร วิชชาวุธ (2521) กล่าวว่า ทฤษฎีที่อธิบายการตัดสินใจของมนุษย์สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทฤษฎีบรรทัดฐาน (Normative Theory) ทฤษฎีนี้ได้เสนอกระบวนการตัดสินใจที่มนุษย์ควรยึดถือเป็นหลักปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย
2. ทฤษฎีพรรณนา (Descriptive Theory) ทฤษฎีมุ่งอธิบายกระบวนการตัดสินใจของมนุษย์ตามที่เกิดขึ้นทั่วไป

การตัดสินใจตามที่เกิดขึ้นอาจไม่ตรงกับที่ควรจะเป็น คนเราอาจตัดสินใจอย่างหนึ่งแต่เลือกทำกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งก็ได้ อย่างไรก็ตามคนบางคนอาจพยายามที่จะตัดสินใจตามทฤษฎีบรรทัดฐานเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด การตัดสินใจในทางธุรกิจที่มีผลได้เสียสูงมักเป็นไปตามทฤษฎีบรรทัดฐาน ส่วนการตัดสินใจในชีวิตประจำวันมักเป็นไปตามทฤษฎีพรรณนาเป็นส่วนใหญ่

สำหรับองค์กรตำรวจนั้น การตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายแบบทฤษฎีพรรณนาแต่มีข้อแตกต่างออกไปเพราะเหตุว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยมากแล้วเป็นงานที่ต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ดังนั้น จึงต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งบางครั้งไม่อาจปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างเคร่งครัดเสมอไป เป็นรูปแบบการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาสถานการณ์หรือดูแลความสงบเรียบร้อยมากกว่ารูปแบบการบังคับใช้กฎหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจและอำนาจหน้าที่ของตำรวจ

ความหมายของตำรวจ

“ตำรวจ” ตามที่ระบุไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ตำรวจ ก็คือ ผู้มีหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ตามที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอ คำว่า “พิทักษ์” แปลว่า ดูแลคุ้มครอง พลเมืองของประเทศ ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครอง ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศ

ประเสริฐ เมฆมณี (มปป. อ้างถึงใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ตำรวจ” ว่าคำนี้ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “POLICE” มีพื้นฐานมาจากคำว่า “WATCH MAN” โดย หมายถึง ผู้ตรวจตรา ซึ่งถือกำเนิดมาจาก “การจัดระบบตรวจตรา และคุ้มครอง” (WATCH ANDWARD SYSTEN) ของตำรวจอังกฤษ และยังมีประวัติความเป็นมาคล้ายคลึงกับคำว่า “RATTLE WATH” หรือหน่วยตรวจตราคุ่มภัยแก่ประชาชนของตำรวจสหรัฐอเมริกาแต่เดิมด้วย

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ความว่า ในพระราชบัญญัตินี้ “ข้าราชการตำรวจ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจ โดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย

อำนาจหน้าที่ของตำรวจ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กล่าวถึงภารกิจตำรวจไว้ใน มาตรา 6 พอสรุปได้ว่า ตำรวจ (หมายถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ใช่ตำรวจทุกคน) มีหน้าที่ 6 ประการด้วยกัน คือ

1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ
2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา
4. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2478 กล่าวถึงความหมายและอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ดังนี้ ในมาตรา 2(6) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน และในมาตรา 2(16) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพัสดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม ซึ่งสรุปความได้ว่า

1. ตำรวจ เป็นเจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่รักษาความสงบของประชาชน
2. ตำรวจ เป็นพนักงานสอบสวน ย่อมมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา ภายในเขตอำนาจของตนตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย
3. อำนาจการจับกุม ผู้กระทำความผิดในคดีอาญา อาจเป็นทั้งในกรณีที่มีหมายค้น และไม่มีหมายจับรวมถึงการค้นตัวในที่สาธารณะสถาน
4. อำนาจควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ที่ถูกจับไว้ได้ตามกำหนด เวลา ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
5. อำนาจตรวจค้นเคหสถาน ที่อยู่อาศัย และสำนักงานของบุคคล อันเป็นที่ร โหฐานตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

เคนนี่ และวิลเลียม (Kenny & William, มปป. อ้างถึงใน ประชา พรหมนอก, 2529) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปแล้วตำรวจมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. การควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) หมายถึง การปราบปรามโจรผู้ร้าย และหมายรวมถึงกิจกรรมต่างๆของตำรวจทั้งหมด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการกระทำต่างๆในทางอาชญากรรม ตลอดจนบทบาทของตำรวจในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาล

2. การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ได้แก่กิจกรรมต่างๆ ของตำรวจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะขจัดความปรารถนาของประชาชนที่จะประกอบอาชญากรรมและประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานอื่นๆของสังคมในการป้องกันอาชญากรรม

3. การควบคุมความประพฤติ (Control or Regulation Conduct) หมายถึง กิจกรรมของตำรวจที่มีวัตถุประสงค์ที่จะบังคับให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสังคม ซึ่งได้กำหนดขึ้นเพื่อวางมาตรฐานในการปฏิบัติตนของประชาชนในสังคมทั้งหมด

4. หน้าที่ในการบริการ (Provision of Service) หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่ได้กระทำเพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนหรือหน่วยงานของทางราชการ บริการเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการหรือรัฐบาล

แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจสายตรวจและระบบงานสายตรวจ

ตำรวจสายตรวจงานป้องกันปราบปราม

ตำรวจสายตรวจงานป้องกันปราบปราม คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่แต่งเครื่องแบบออกตรวจทั่วไป มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยตลอดจนการป้องกันเหตุร้ายและภัยอันตรายต่างๆ ด้วยการปกป้องคุ้มครองประชาชนในสังคมมิให้ถูกคนร้ายรบกวน ข่มขู่รังแกหรือมิให้รู้สึกหวาดกลัวอาชญากรรม โดยยึดหลักการแสดงตัวเพื่อตัดช่องโอกาสคนร้ายที่กำลังจะกระทำความผิดให้เปลี่ยนใจ โดยจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติงานตรวจตลอด 24 ชั่วโมงในแต่ละวัน หากพบสิ่งใดน่าสงสัยก็จะตรวจสอบตรวจค้นเพื่อป้องกันเหตุ หากพบผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าก็จะจับกุม หรือเมื่อได้รับแจ้งให้จับกุมผู้กระทำความผิด ถ้าเป็นความผิดและมีอำนาจตามกฎหมายก็จะจับกุมผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี (พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2540) โดยจะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. สารวัตรป้องกันปราบปราม คือ หัวหน้าสายงาน มีชั้นยศตั้งแต่ ร้อยตำรวจเอก-พันตำรวจโท)

2. รองสารวัตรป้องกันปราบปราม คือ รองหัวหน้าสายงาน มีชั้นยศตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรี- ร้อยตำรวจเอก

3. เจ้าหน้าที่สายตรวจ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน มีชั้นยศตั้งแต่ พลตำรวจ สํารอง- นายดาบตำรวจ

กำลังพลสายตรวจ

บุคลากรในงานสายตรวจนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการคัดเลือกและได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจเหล่านี้ จะต้องออกไปสัมผัสกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของตำรวจโดยส่วนรวมได้ การพิจารณาบุคลากรมาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงคุณภาพ ตลอดจนความพร้อมทั้งด้านสภาพร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถและมีการตัดสินใจใช้วิจารณญาณดำเนินการต่อสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่งให้ได้ผลอย่างถูกต้องและทันท่วงที ซึ่งจากการศึกษาของนักวิชาการตำรวจท่านหนึ่งพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ควรได้รับการคัดเลือกให้เป็นตำรวจสายตรวจนั้นควรมีอายุระหว่าง 20- 35 ปี ควรมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังควรผ่านการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านงานสายตรวจมาแล้ว

Berkeley Police Department สถาบันตำรวจต่างประเทศสถาบันหนึ่ง ได้กำหนดคุณลักษณะของตำรวจสายตรวจไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและมีความสามารถที่จะรับผิดชอบในระดับสูง สามารถผจญภัยในสถานการณ์ฉุกเฉินยากลำบากได้ตามลำพัง
2. มีทักษะ มีมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อกับคนในชนชั้นที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเชื้อชาติ
3. มีความสามารถทางจิตใจที่จะเรียนรู้สาขาวิชาหลายประเภทได้ถูกต้องและรวดเร็ว
4. มีความต้องการ และความสามารถที่จะปรับแนวความคิดให้สมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสังคม
5. มีความเข้าใจมนุษย์และปรารถนาที่จะช่วยผู้อื่นในเวลาอันจำเป็น
6. มีสุขภาพอารมณ์มั่นคงเป็นกลาง สามารถเป็นผู้นำภายใต้สถานการณ์ ที่ตึงเครียดทางอารมณ์
7. มีความแข็งแรงและทนทานทางร่างกายที่จะปฏิบัติที่ได้รับมอบหมาย
8. เป็นบุคคลที่มีความกล้าหาญ หนักแน่น ปราศจากอคติ ลำเอียงและพร้อมที่จะปฏิบัติงาน

นอกจากความมีคุณภาพและความพร้อมในการปฏิบัติงานแล้ว ผู้บริหารงานจะต้องคำนึงถึงความเพียงพอของกำลังพลสายตรวจ อาณาเขต และสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องของเขตตรวจย่อยต่างๆ ที่จะกำหนดให้สายตรวจประเภทต่างๆ เข้าไปปฏิบัติงานในเขตพื้นที่นั้นๆ เช่น ในบางเขตตรวจอาจมีความเหมาะสมเพียงให้มีสายตรวจจักรยานยนต์เพียง 1 สาย เสริมด้วยสายตรวจเดินเท้าอีก 2 นาย แต่ในบางเขตตรวจต้องกำหนดให้มีสายตรวจรถจักรยานยนต์ หลายสาย หรือมีสายตรวจประเภทอื่นๆ เสริมก็ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว สิ่งที่สำคัญอันดับแรกก็คือ บุคลากร การที่จะพัฒนาสิ่งใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาด้านบุคลากรก่อน ฉะนั้น ระบบการบริหารงานบุคคลของสายตรวจต้องนำมาใช้เป็นอันดับแรกก่อนที่จะพัฒนาด้านอื่นๆ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงได้แก่ การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การสับเปลี่ยนโยกย้าย การฝึกอบรมทบทวนความรู้ทางกฎหมาย ยุทธวิธีการปฏิบัติ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยในงานสายตรวจ และการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ เป็นต้น

รูปแบบและเทคนิควิธีการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ

รูปแบบของตำรวจสายตรวจแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ที่พบเห็นโดยทั่วไป แบ่งออกได้ดังนี้

1. สายตรวจจรถยนต์
2. สายตรวจรถจักรยานยนต์
3. สายตรวจเดินเท้า
4. สายตรวจเรือ

ซึ่งรูปแบบของสายตรวจนี้สามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ ความหนาแน่นของประชากร เส้นทางคมนาคมและทรัพยากรที่มีอยู่ โดยการจัดกำลังตำรวจสายตรวจออกตรวจตระเวนตามพื้นที่นี้ มีวัตถุประสงค์ให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด จึงต้องจัดแบ่งวิธีการตรวจเป็นเขตย่อยๆ โดยอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณา ประกอบด้วย ความหนาแน่นของประชากร สภาพชุมชน สภาพพื้นที่ สถานภาพอาชญากรรม เส้นทางคมนาคมและกำลังพลของตำรวจสายตรวจที่มีอยู่

การจัดรูปแบบของสายตรวจ

รูปแบบของสายตรวจนั้นมีลักษณะแตกต่างกันออกไป สำหรับรูปแบบที่นิยมนำมา กำหนดใช้ในการจัดรูปแบบของสายตรวจของสถานีตำรวจต่างๆ ในปัจจุบัน มีดังนี้

1. สายตรวจเดินเท้าหรือกำลังตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ลาดตระเวนในท้องที่รับผิดชอบ โดยการเดิน ไม่มียานพาหนะแต่อย่างใด เหตุที่ต้องจัดสายตรวจประเภทนี้เพราะในท้องที่บางแห่งจะมีลักษณะของทางเดินในชุมชนเล็กและแคบ ซึ่งยานพาหนะไม่สามารถเข้าได้ หรือพื้นที่ผิวถนนไม่เหมาะสมกับยานพาหนะใดๆ หรือเป็นสถานที่ที่มีการจราจรคับคั่งเป็นแหล่งชุมชนหนาแน่น เช่น ศูนย์การค้าเซียร์รังสิต, ห้างค้าส่ง Lotus Bic C เป็นต้น การจัดสายตรวจประเภทนี้จะจัดเป็นชุดๆ ละ 3 คน เดินไปมาเพื่อให้ประชาชนได้พบเห็นได้ง่าย โดยเน้นการตรวจพื้นที่หรือเส้นทางที่ยานพาหนะเข้าไปไม่สะดวกหรือเข้าไปไม่ถึง ซึ่งมีขีดจำกัด คือ จะต้องมิระยะทางในการตรวจไม่มากจนเกินไป

2. สายตรวจจรดยนต์ มีรถยนต์เป็นยานพาหนะ สามารถตรวจได้ระยะทางไกลและบรรทุกำลังตำรวจได้เป็นจำนวนมากในการระงับเหตุ ซึ่งหากเป็นรถผู้บังคับบัญชาจะมีร้อยเวรหัวหน้าสายตรวจ จำนวน 1 นาย ประจำรถ เน้นการตรวจในพื้นที่เป็นถนนและมีขีดความสามารถในการตรวจพื้นที่กว้างขวาง แม้ว่าจะเป็นฤดูฝนก็ตาม ขีดจำกัดของสายตรวจจรดยนต์ ได้แก่ การออกตรวจในเส้นทางแคบ เช่น ตรอก ซอยเล็กๆ และปัญหาสภาพการจราจรที่ติดขัด

3. สายตรวจจรดจักรยานยนต์ มีรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะสายตรวจประเภทนี้มีความว่องไวรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เพราะสามารถเข้าไปพื้นที่แคบๆ เช่น ตรอก ซอย ซึ่งรถยนต์ไม่สามารถเข้าได้ การตรวจพื้นที่ได้ระยะทางไกลเท่ารถยนต์และประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงได้มากกว่า อย่างไรก็ตามยังมีขีดจำกัด คือ ไม่สามารถออกตรวจได้สะดวกหากมีฝนตก

4. สายตรวจประเภทตามจุด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ถูกจำกัดให้อยู่ประจำบริเวณหรือสถานที่เพื่อรักษาการณ์ตามบริเวณสถานที่สำคัญๆ และสถานที่ที่อาจเกิดอาชญากรรมได้ง่าย เช่น ตลาดสถานที่ราชการ ธนาคาร ร้านค้าทอง ร้านค้าเพชรพลอย เป็นต้น

5. สายตรวจประเภทป้อมยามหรือคูยาม โดยจัดตั้งป้อมยามหรือคูยามจุดต่างๆ แล้วให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าประจำคูยาม ให้เป็นเสมือนหนึ่งสถานีตำรวจย่อยบริการประชาชนตลอด 24 ชั่วโมง โดยปกติจะตั้งคูยามไว้ที่บริเวณย่านชุมชนหนาแน่นต่อแหล่งต่อการเกิดอาชญากรรม

นอกจากนี้ยังมีสายตรวจประเภทอื่นๆ ที่ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น บางสถานีตำรวจที่มีแม่น้ำลำคลองจำเป็นต้องจัดสายตรวจเรือยนต์ เช่น สถานีตำรวจนครบาลบางเสาธง เป็นต้น สายตรวจม้า สายตรวจสุนัขและสายตรวจที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ เช่น สายตรวจนอกเครื่องแบบ จะทำงานประสานกับสายตรวจในเครื่องแบบ ซึ่งสายตรวจประเภทนี้ จัดขึ้นเฉพาะกิจ จัดเป็นครั้งคราวในช่วงแผนระดมหรือเป็นแหล่งมั่วสุมผู้กระทำความผิด อีกประเภทหนึ่ง คือ การตั้งจุดตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะที่สงสัยว่าจะเป็นเส้นทางที่คนร้ายเดินทาง ณ บริเวณใดบริเวณหนึ่ง

จากการที่สายตรวจจำเป็นจะต้องออกปฏิบัติงานตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแบ่งเวลาใน 1 วัน ออกเป็นช่วงเวลาที่เรียกว่า "ผลัด" ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดแบ่งเป็น 3 ผลัดใน 1 วัน คือ

ผลัดที่ 1 (ผลัดดึก) ออกปฏิบัติงานในช่วงเวลา 00.01- 08.00 น.

ผลัดที่ 2 (ผลัดเช้า) ออกปฏิบัติงานในช่วงเวลา 08.01- 16.00 น.

ผลัดที่ 3 (ผลัดเย็น) ออกปฏิบัติงานในช่วงเวลา 16.01- 24.00 น.

โดยในแต่ละผลัดจะใช้เวลาตรวจนาน 8 ชั่วโมง ซึ่งเป็นความจำเป็นเพื่อให้ การแบ่งให้ลงตัวและมีความสัมพันธ์ในด้านความสะดวกแก่การนับเวลาในการทำงานแต่ละวัน

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปราม

คุณลักษณะของตำรวจที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะของตำรวจที่ดีและเป็นที่ต้องการ เป็นคุณสมบัติและบุคลิกภาพที่ตำรวจควรพึงมี ซึ่งมีทั้งคุณลักษณะหลายๆ ด้าน เช่น คุณลักษณะด้านความรู้ ได้แก่ ตำรวจควรมีความรู้ในศาสตร์แขนงใดบ้าง คุณลักษณะด้านส่วนตัว ได้แก่ ตำรวจควรมีลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งแสดงออกตามแบบฉบับของแต่ละบุคคลอย่างไร คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ ตำรวจควรมีค่านิยม อุดมการณ์อย่างไร คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การแสดงออกถึงการวางตัวมีแบบแผนอยู่ในกรอบของธรรมเนียมของสังคมและมีศีลธรรมอันดีงามอย่างไร คุณลักษณะด้านผู้นำ ได้แก่ ความสามารถในการคิด การตัดสินใจ เป็นต้น (กลุ่มงานสร้างและพัฒนาเครื่องมือทดสอบ กองการสอบสอบ สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2547)

จากรายงานผลการวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจสายงานปราบปรามสายงานสอบสวนและสายงานอำนวยการสนับสนุนของกลุ่มงานสร้างและพัฒนาเครื่องมือทดสอบ กองการสอบ สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 พบว่า คุณลักษณะความสำคัญสูงสุดของตำรวจสายงานป้องกันปราบปราม 10 อันดับ มีดังนี้

1. สามารถปฏิบัติงานได้โดยลับพลับทันทึตามแผนที่ผู้บังคับบัญชากำหนดไว้
2. มีความอดทนทั้งกายและใจ
3. มีความสามารถในการชักจูงประชาชนที่จะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่
4. สามารถหาข่าวและพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม
5. มีน้ำใจไมตรีต่อประชาชน
6. มีท่าทีสง่าผ่าเผยและมีสุขภาพกำลังกายเข้มแข็ง
7. สามารถแนะนำความรู้ในด้านกฎหมายให้กับประชาชนและผู้ได้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้อง

8. มีภาวะการณั้ตดัสนใจหรือการตกลงใจอย่างรวดเร็ว มั่นคงและเด็ดขาด

9. สามารถตดัสนใจได้้อย่างแน่นอนอนและแม่นย้า

10. รู้จักถววงความชั้ว มีจริยธรรม มีคุณธรรม

เครื่องมือ อุปกรณ์ พาหนะในการปฏิบัติงานสายตรวจ

ในการปฏิบัติงานสายตรวจนั้น เครื่องมือ อุปกรณ์ พาหนะต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยั้งที่จะทำให้งานในหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของแต่ละสถานีตำรวจสัมฤทธิ์ผล ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ อาวุธปืนพก กระบอง ไฟฉาย กุญแจมือ วิทยุติดต้อสื่อสารหรือแม้กระทั่งสมุดพกประจำตัวของตำรวจสายตรวจซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องจัดหาให้ครบถ้วน มีคุณภาพใช้งานได้ดีตลอดจนจะต้องมีจำนวนเพียงพอกับกำลังพลตำรวจสายตรวจและเมื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจนำไปใช้ในการปฏิบัติงานแล้ว ผู้บริหารงานสายตรวจจะต้องมีวิธีก้ากับดูแล ตรวจสอบการส่งมอบ การบำรุงรักษาให้เครื่องมือ อุปกรณ์ และพาหนะต่างๆ นั้นให้คงอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดีตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนีปัญหาด้้นการขาดความดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ และพาหนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจยังมิได้รับความสนใจเท่าที่ควร ทำให้ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความสูญเสียบประมาณในการจัดซื้อเพิ่มเติมสูงจนเกินความจำเป็น

นอกจากนี้ ทุกสถานีตำรวจควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการสายตรวจ (Patrol Operation Center) เป็นศูนย์รวมของข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกั้งงานสายตรวจ โดยจัดให้มีตู้เก็บเอกสาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นาฬิกาอาชญากรรม กราฟสถิติต่างๆ ฯลฯ และสามารถแปลงสภาพเป็นห้องประชุมของสถานีตำรวจ ได้เมื่อมีความจำเป็นสำหรับศูนย์รวมข้อมูลของสถานีตำรวจนี้ น่าจะจัดเทคโนโลยีด้้นคอมพิวเตอร์มาช่วยในการเก็บข้อมูลด้้นสถิติคดีอาญาของ สถานีตำรวจ ทั้งนี้จะมีประโยชน์อย่างมากในการเรียกค้นข้อมูลการตรวจสอบ ฯลฯ ให้เป็นไปด้้วยความรวดเร็วและถูกต้อง

โครงสร้างตำรวจภูธรภาค 3

ตำรวจภูธรภาค 3 เดิมเป็นหน่วยงานที่อยู่ใ้สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 45 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2519 ต่อมาในปี พ.ศ.2537 ได้มีการยุบเลิกกองบัญชาการตำรวจภูธร 1-4 โดยตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งกองบังคับการอ้านวยการตำรวจภูธรภาค 1-9 และกองกำกั้บการสืบสวนสอบสวนตำรวจภาค 1-9 ให้ทำทำหน้าที่ด้้นอ้านวยการและสนับสนุนกำลังพลแก่ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจที่ด้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมตำรวจทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภาค 1-9

โดยกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 ถูกแบ่งออกเป็น 2 กองบังคับการอำนาจการ คือ ตำรวจภูธรภาค 3 และตำรวจภูธรภาค 4

ปัจจุบันตำรวจภูธรภาค 3 มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ถนนสรรพสิทธิ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่รับผิดชอบควบคุมบังคับบัญชา 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี รวมพื้นที่ 88,493 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 144 อำเภอ 1,263 ตำบล และ 16,022 หมู่บ้าน มีอัตรากำลังพลข้าราชการตำรวจทั้งหมด 19,975 นาย แบ่งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 5,438 นาย และนายตำรวจชั้นประทวน จำนวน 14,537 นาย

ตำรวจภูธรภาค 3 แบ่งการปกครองบังคับบัญชาออกเป็น 4 กองบังคับการ คือ

1. กองบังคับการอำนาจการตำรวจภูธรภาค 3 ประกอบด้วย ฝ่ายอำนาจการ 1-9 ได้แก่

1.1 ฝ่ายอำนาจการ 1 (ธุรการและกำลังพล) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ งานเลขานุการ งานบริหารงานบุคคล งานสวัสดิการ งานศึกษาอบรม และงานสรรหาของตำรวจภูธรภาค

1.2 ฝ่ายอำนาจการ 2 (การข่าวและงานสถิติข้อมูล) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการข่าวและงานสถิติข้อมูลของตำรวจภูธรภาค

1.3 ฝ่ายอำนาจการ 3 (ยุทธศาสตร์) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ งานวิจัยและประเมินผล

1.4 ฝ่ายอำนาจการ 4 (พลาธิการและงานพัสดุ) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานพลาธิการ งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานส่งกำลังบำรุง งานยานพาหนะ งานโยธาธิการและงานสรรพาวุธ

1.5 ฝ่ายอำนาจการ 5 (ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกิจการพลเรือน งานประชาสัมพันธ์ และงานชุมชน และมวลชนสัมพันธ์

1.6 ฝ่ายอำนาจการ 6 (งบประมาณและการเงิน) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณ การเงิน และบัญชี

1.7 ฝ่ายอำนาจการ 7 (กฎหมายและวินัย) กองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานคดีและวินัย การรับคำร้องเรียนข้าราชการตำรวจว่ากระทำความผิดวินัย การพัฒนา ตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะ ข้อพิจารณาเกี่ยวกับด้าน

กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง สำนักงานการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ตำรวจภูธรภาค

1.8 ฝ่ายอำนวยการ 8 (กิจการต่างประเทศ) กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกิจการต่างประเทศ งานวิเทศสัมพันธ์

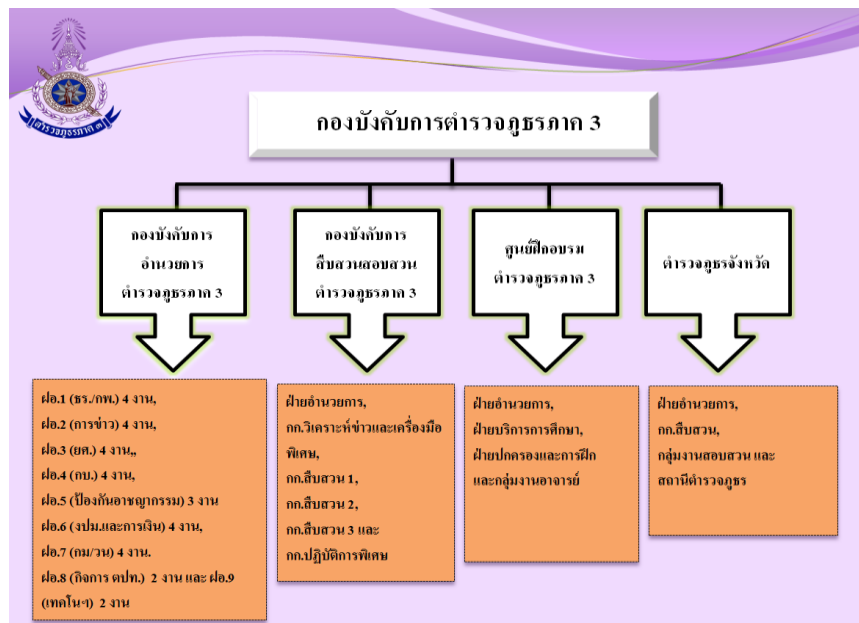
1.9 ฝ่ายอำนวยการ 9 (งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร) กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

2. กองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3 ประกอบด้วย ตำรวจภูธรจังหวัด 8 จังหวัด ได้แก่ ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ ตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์ ตำรวจภูธรจังหวัดศรีสะเกษ และตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี

3. กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 3 มีภารกิจด้านการสืบสวนสอบสวน ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมตามคำสั่งของผู้บัญชาการโดยตรง ประกอบด้วย ฝ่ายอำนวยการ กองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ กลุ่มงานสืบสวนสอบสวน กลุ่มงานสวัสดิภาพเด็กฯ และงานศูนย์ข้อมูลและข่าวสาร

4. ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 3 มีภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษาผลิตข้าราชการตำรวจชั้นประทวนตามวัตถุประสงค์ตำรวจภูธรภาค 3 และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมไปถึงการฝึกทบทวนความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของข้าราชการตำรวจ พนักงานราชการ และลูกจ้างของตำรวจภูธรภาค 3

แผนภาพที่ 2-1 : โครงสร้างกองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ร้อยตำรวจเอกสุรพงษ์ ไทยเจริญ (2541) ได้ศึกษาการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจรดยนต์และรถจักรยานยนต์ กองกำกับการสายตรวจ กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (191) พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจรดยนต์และรถจักรยานยนต์ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งสมรสแล้วและยังอยู่ด้วยกัน ส่วนใหญ่มีผู้อุปการะ 2 คน ส่วนใหญ่มีชั้นยศสิบตำรวจตรี มีอายุราชการ 5 ปี และเป็นผู้เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาการด้านสายตรวจเพิ่มเติม นอกจากนี้ มากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้มีความมั่นใจในการใช้อาวุธปืนเมื่อปฏิบัติหน้าที่ โดยส่วนใหญ่มีความคาดหวังในอาชีพตำรวจในระดับปานกลาง และยังพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจรดยนต์และรถจักรยานยนต์มีการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุในสถานการณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางหรืออยู่ในขั้นชกอาวุธปืนจากของเตรียมใช้ และปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจรดยนต์และรถจักรยานยนต์ที่มีสถานภาพสมรส เคยถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย มีความมั่นใจในการใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ และมีอุดมการณ์ที่ว่าการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อเป็นการแก้แค้นตอบแทนให้สาสมกับความผิดในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟันแตกต่างกัน มีการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุในสถานการณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ร้อยตำรวจเอกชัชวรัตน์ วรคุณ โฉม (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน และพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนมีการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าในสถานการณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางหรือในขั้นชกอาวุธเตรียมใช้ และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนที่มีอายุตัว อายุราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์เคยใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ เคยถูกร้องเรียนเพราะสาเหตุจากการใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ และเคยได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนที่แตกต่างกัน มีการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าในสถานการณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พันตำรวจตรีภิรมย์ สนวนทอง (2544) ศึกษาการตัดสินใจใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนในการเข้าจับกุม กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนระดับชั้นประทวนในกองกำกับการสืบสวนนครบาลที่ 1 ถึง 9 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนระดับชั้นประทวนในกองกำกับการสืบสวนนครบาลที่ 1 ถึง 9 ที่มีอายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์งาน ด้านสืบสวน และมีปรัชญาในงานยุติธรรมแตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการเข้าจับกุมผู้ต้องสงสัยแตกต่างกันในสถานการณ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ร้อยตำรวจเอกจักรภพ ศรีจันทร์ (2547) ศึกษาและวิจัยเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ร้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนชั้นประทวน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ร้ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษา ภาระหนี้สิน ระดับความรู้ในดับทกกฎหมาย การได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านการสืบสวน การได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับกฎหมายอาญาเสพติด ประสบการณ์การใช้อาวุธปืนยังต่อสู้กับผู้ร้าย และระดับความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการปราบปรามยาบ้า นอกจากนี้ยังพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปราบปรามยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนชั้นประทวนมากที่สุด คือ การขอหมายค้น หมายจับ

จอร์จ เอ เฮย์เดน (George A. Hayden, 1981 อ้างถึงใน พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี, 2533) ได้ศึกษาวิจัยการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืน โดยศึกษาในแง่การใช้ข้อมูลข่าวสารต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจ ผลการวิจัย พบว่า ในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจ โดยทั่วไปยังไม่ได้ให้ความสำคัญหรือได้พิจารณาเรื่องข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ ซึ่งแท้จริงแล้วผลของการตัดสินใจจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร อันได้แก่

1. สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นอย่างไร เช่น เป็นสถานการณ์ที่ร้ายแรงหรือไม่ เป็นเหตุฉุกเฉินหรือกรณีความผิดลหุโทษ ช่วงเวลาที่เกิดเหตุกลางวันหรือกลางคืน สถานที่เกิดเหตุ ทักษะวิสัยการมองเห็นคนร้าย ระยะทางระหว่างคนร้ายและตำรวจ ที่กำบังของคนร้ายและตำรวจ ประชาชนที่อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุ การได้รับความช่วยเหลือของฝ่ายตำรวจมีหรือไม่ จำนวนคนร้ายและตำรวจ และความเชื่อของตำรวจที่ว่าคนร้ายจะหลบหนีหรือไม่ถ้าไม่ใช้อาวุธปืน

2. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ต้องสงสัย เช่น เพศ อายุ ส่วนสูง น้ำหนัก สีผิว เชื้อชาติ ลักษณะท่าทางในขณะนั้น สภาพทางสมองของคนร้าย(ผิดปกติหรือวิกลจริตหรือไม่) อาวุธของคนร้ายและตำรวจ และนอกจากนี้การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจยังขึ้นอยู่กับหน้าที่ของตำรวจที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนั้นด้วย

ไมเคิล เอฟ บราวน์ (Michale F. Brown, 1984 อ้างถึงใน พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี, 2533) ทำการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์อย่างไรบ้างที่ตำรวจสายตรวจตัดสินใจใช้อาวุธปืน โดยการศึกษาจากทัศนคติของตำรวจสายตรวจที่มีต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืน ผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจสายตรวจมีแนวโน้มขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น แต่สำหรับอิทธิพลในเรื่องสีผิว เชื้อชาติ ไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจสายตรวจแต่อย่างใด โดยสรุปแล้วตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจสายตรวจมีดังนี้

1. อันตรายที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายของตำรวจและผู้อื่น กรณีอาจเกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ชีวิต
2. ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสถานการณ์แต่ละสถานการณ์มีอันตรายเพียงใด
3. กฎหมายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธปืนในการจับกุมผู้ต้องสงสัย
4. กฎระเบียบข้อบังคับของตำรวจ อาทิ ระเบียบที่เกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน
5. ค่านิยมส่วนตัวของตำรวจ
6. ความร้ายแรงของการกระทำผิด

แนวความคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่สำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุมาทำการสังเคราะห์เพื่อกำหนดขอบเขตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาดำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2-1 : การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนจากงานวิจัยที่ศึกษา

ตัวแปร \ ผู้ศึกษา	ร้อยตำรวจเอกสุรพงษ์ ไทยเจริญ (2541)	ร้อยตำรวจเอกชัชวราภรณ์ วุฒิมโฬ (2542)	พันตำรวจตรีภิรมย์ สวนทอง (2544)	ร้อยตำรวจเอกจักรกฤษ ศรีจินทะ (2547)	George A. Hayden (1981)	Michale F. Brown (1984)	รวม
1. อายุตัว	/	/	/	/			4*
2. อายุราชการ	/	/	/	/			4*
3. ระดับการศึกษา	/	/	/	/			4*
4. สถานภาพสมรส	/	/	/	/			4*
5. ชื่นยศ	/	/		/			3*
6. รายได้				/			1
7. จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ / ภาระหนี้สิน	/	/		/			3*
8. ประสบการณ์ในสายงาน(สายตรวจ/สอบสวน)	/	/	/				3*
9. ประสบการณ์เคยใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่/ความมั่นใจในการใช้อาวุธปืน	/	/					2
10. ประสบการณ์การถูกรื้อเรียน/เคยถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย	/	/					2
11. ความคาดหวังความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	/	/	/				3*
12. ปรัชญาในงานยุติธรรม	/		/			/	3*
13. การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจ/สอบสวนเพิ่มเติม	/	/	/				3*
14. ระดับความรู้ในต้วบทกฎหมาย				/		/	2
15. อุดมการณ์ของตำรวจในการปฏิบัติงาน					/	/	2
16. สภาพแวดล้อมของการทำงาน				/	/		2

จากการสังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรโดยใช้เกณฑ์ในการเลือกตัวแปรที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และมีนัยสำคัญทางสถิติ จะได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้อาวุธปืน 10 ตัวแปร คือ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรัชญาในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษากับตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ชั้นประทวนเพียงอย่างเดียว เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานสายตรวจโดยตรง ดังนั้น ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาจึงมีเพียง 9 ตัวแปร ประกอบด้วย อายุ อายุราชการ ประสบการณ์งานสายตรวจ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรัชญาในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยประชากรเป้าหมาย (Unit of Analysis) คือ ตำรวจสายตรวจชั้นประทวน ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ สิบตำรวจตรีขึ้นไปถึงดาบตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ซึ่งมีทั้งหมด 12,240 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำรวจสายตรวจชั้นประทวน ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ สิบตำรวจตรีขึ้นไปถึงดาบตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 จำนวน 388 คน โดยในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของยามานะ (Taro Yamane) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ คลามคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของยามานะ (Taro Yamane) จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 388 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการหาสัดส่วนประชากรของกลุ่มตัวอย่างข้างต้น โดยวิธีแยกหาสัดส่วนของประชากรในแต่ละกองบังคับการที่มีตำรวจสายตรวจชั้นประทวน ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$Y = \frac{P \times n}{N}$$

- เมื่อ Y คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกองบังคับการ
 n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ศึกษาทั้งหมด
 N คือ จำนวนประชากรที่ศึกษาทั้งหมด
 P คือ จำนวนประชากรที่ศึกษาในแต่ละกองบังคับการ

ซึ่งจากการคำนวณ โดยใช้สูตรข้างต้น สามารถแสดงกลุ่มตัวอย่างของประชากรตำรวจสายตรวจในแต่ละกองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3 ได้ดังนี้

ตารางที่ 3-1 : กลุ่มตัวอย่างของประชากรตำรวจสายตรวจในแต่ละกองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3

กองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3	ประชากรที่ศึกษา (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บก.สืบสวนสอบสวน	121	4
ศูนย์ฝึกอบรมฯ	57	2
ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ	1,238	39
ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา	2,874	91
ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์	1,667	53
ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร	644	20
ตำรวจภูธรจังหวัดศรีสะเกษ	1,676	53
ตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์	1,550	49
ตำรวจภูธรจังหวัดอำนาจเจริญ	521	17
ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	1,892	60
รวม	12,240	388

จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากในกลุ่มประชากรที่ศึกษาในแต่ละกองบังคับการตำรวจภูธรภาค 3 ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ข้างต้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรัชญาในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ

2. ตัวแปรร่วม ได้แก่ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 1. สถานการณ์แห่งความแน่นอน 2. สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และ 3. สถานการณ์แห่งความเสี่ยง

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษา ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นข้อคำถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) และแบบเติมข้อความให้สมบูรณ์ (Completion)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์ โดยแบ่งข้อคำถามออกตามสถานการณ์ต่างๆรวม 3 สถานการณ์ คือ

1. สถานการณ์แห่งความแน่นอน	ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ
2. สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน	ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ
3. สถานการณ์แห่งความเสี่ยง	ประกอบด้วยข้อคำถาม 13 ข้อ

การตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นข้อคำถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

1. การตัดสินใจใช้การเจรจาไกล่เกลี่ย
2. การตัดสินใจใช้กำลังเข้าจับกุม
3. การตัดสินใจใช้อาวุธปืนเตรียมใช้
4. การตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงขู่
5. การตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิง

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อไม่เท่ากัน ซึ่งข้อที่ปฏิบัติตามขอบเขตของกฎหมายมากที่สุดจะมีค่าคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน ที่เหลือก็ลดหลั่นกันลงไป 4,3,2,1 ตามลำดับ (ลำเรียง จันทรสุวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3-2 : เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถาม

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจา ไกล่เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
สถานการณ์แห่งความแน่นอน						
1.	คนที่เหมือนเสียดสีวิงโล่ชกต่อผู้อื่น	5	2	3	4	1
2.	เด็กวัยรุ่นสองคนกำลังชกต่อยกัน	5	2	3	4	1
3.	สามีภรรยาทะเลาะกันก่อนความเดือดร้อน ราคาญแก่บ้านข้างเคียง	5	4	3	2	1
4.	คนร้ายที่ข่มขู่ว่าจะทำร้ายเจ้าหน้าที่ ตำรวจด้วยการชกต่อย	4	5	3	2	1
5.	คนเมาสุราเข้ากอดปล้ำและพยายามเข้า แย่งอาวุธปืนจากเอวเพื่อนของท่าน	2	5	4	3	1
6.	คนร้ายกำลังชกต่อยเจ้าหน้าที่ตำรวจ	4	5	3	2	1
7.	คนเมาสุราชกต่อยกอดปล้ำกัน	2	5	4	3	1
สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน						
8.	ผู้ต้องหาดีการพนันจำนวน 5-6 คน ที่วิ่ง หลบหนี	4	5	3	2	1
9.	ผู้ต้องสงสัยที่จับรถฝาด่านตำรวจ โดยไม่ยอมหยุดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำการตรวจค้น	2	3	4	5	1

ตารางที่ 3-2 : เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจา ไกล่เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
10.	คนร้ายที่ถือมีดอยู่ในมือและข่มขู่ว่าจะ แทงตัวประกัน	5	4	3	2	1
11.	คนร้ายที่ข่มขู่ว่าจะใช้ไม้หรือวัตถุอื่นๆตี เจ้าหน้าที่ตำรวจ	5	3	4	2	1
12.	ท่านประสบเหตุคนขโมยของจาก ห้างสรรพสินค้าและกำลังวิ่งหลบหนี	4	5	3	2	1
13.	กลุ่มวัยรุ่น 2 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7-8 คน ยกพวกวิวาททำร้ายกันด้วยการ ชกต่อย	4	5	3	2	1
14.	คนร้ายใช้มีดจี้เด็กเป็นตัวประกันเพื่อ หลบหนี	5	4	3	2	1
15.	ขณะที่ท่านเข้าจับกุมคนร้าย แต่ปรากฏว่า คนร้ายไม่ยอมให้จับกุมแต่กลับชักอาวุธ ปืนออกมาจากเอวแล้วทำท่ายกขึ้นเล็ง มายังท่าน	1	2	3	4	5
16.	คนร้ายที่ตีเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยไม้หรือ วัตถุอื่นๆ	1	2	3	4	5
17.	ผู้ต้องหาคดีการพนันวิ่งหลบหนี	2	5	3	4	1

ตารางที่ 3-2 : เกณฑ์การให้คะแนนของข้อความในแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจา ไกล่เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
18.	<u>สถานการณ์แห่งความเสี่ยง</u> ผู้โดยสารรถยนต์คันหนึ่งเมาสุรา และ ควักลูกกระเบิดออกมาโยนกวัดแกว่งเล่น ไปมา	1	2	3	5	4
19.	คนร้ายที่แทงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยมีด	1	2	3	4	5
20.	คนร้ายที่ยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยอาวุธปืน	1	2	3	4	5
21.	คนที่มีลักษณะเหมือนคนเสียสติถือมีด วิ่งไล่แทงผู้อื่น	1	5	4	2	3
22.	ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูก คนร้ายใช้มีดแทงล้มลงและกำลังจะ แทงซ้ำ	1	2	3	4	5
23.	คนร้ายที่ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจใน ตลาดสดยามเช้าที่มีผู้คนพลุกพล่าน	1	2	3	4	5
24.	คนร้ายคืบคลานและฆ่าเจ้าหน้าที่ที่ยิงต่อสู้ เจ้าหน้าที่ตำรวจในที่เกิดเหตุ	1	2	3	4	5
25.	ท่านลำพังผู้เดียวเดินตรวจเข้าไปในซอย เปลี่ยวแห่งหนึ่งพบกลุ่มวัยรุ่นประมาณ 5-6 คน กำลังใช้ไม้ข้าง มีดข้างรุมทำร้าย วัยรุ่นอีก 2 คน	1	2	4	5	3

ตารางที่ 3-2 : เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจา ไกล่เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงผู้ ป็นยิงผู้	ใช้อาวุธ ปืนยิง
26.	คนร้ายที่มีระเบิดมือถืออยู่และข่มขู่จะ ขว้างใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ	1	2	3	4	5
27.	คนร้ายที่ใช้อาวุธปืนจี้บังคับผู้พิพากษา เป็นตัวประกันเพื่อหลบหนีการจับกุม	5	1	4	2	3
28.	คนร้ายที่มีอาวุธปืนและข่มขู่ว่าจะยิง เจ้าหน้าที่ตำรวจ	1	2	3	4	5
29.	ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูก คนร้ายชกล้มลง จากนั้นคนร้ายได้ชัก อาวุธปืนออกมาจากเอวแล้วเล็งไปยัง เพื่อนของท่าน	1	2	3	4	5
30.	ขณะที่ท่านเข้าไปจับกุมคนร้าย แต่ ปรากฏว่าคนร้ายไม่ยอม กลับเอามือส้วง เข้าไปในถุงย่ามที่สะพายอยู่อย่างรีบร้อน	2	4	5	3	1

และการแปรผลของคะแนน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

1.00 – 2.32

2.33 – 3.65

3.66 – 5.00

การแปลผล

น้อย

ปานกลาง

มาก

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษา
2. ศึกษาทบทวนระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และเทคนิคในการออกแบบสอบถาม
3. นำแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมตามข้อ 1. และข้อ 2. มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามและกำหนดข้อคำถามให้มีลักษณะครอบคลุมกับเนื้อเรื่องที่ต้องการศึกษา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
5. นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามนั้นไปทดลองใช้ โดยนำไปทดสอบกับประชากรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน
6. จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการนำเครื่องมือไปทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .88 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดี
7. เมื่อแก้ไขปรับปรุงและหาค่าความเชื่อมั่นจนมั่นใจว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์แล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ให้หัวหน้าสายตรวจของกองบังคับการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ทุกกองบังคับการ ให้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรวจสายตรวจชั้นประทวนในสังกัดตามจำนวนที่ส่งแบบสอบถามไปให้ พร้อมด้วยคำอธิบาย เพื่อทำความเข้าใจในการกรอกแบบสอบถามสำหรับหัวหน้าสายตรวจให้ชี้แจงรายละเอียดให้กับผู้ตอบ เสร็จแล้วให้ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยภายในกำหนด ซึ่งจากมาตรการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามส่งกลับคืนมาครบจำนวน 388 ชุดตามที่ต้องการ ไม่มีแบบสอบถามที่เสียหรือใช้การไม่ได้แต่อย่างใด จากนั้นจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการให้หมายเลขแบบสอบถาม จัดแบบสอบถามให้เหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์ จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. บรรยายลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยสถิติ ดังต่อไปนี้

1.1 ร้อยละ (Percentage) เป็นการเปรียบเทียบความถี่ หรือจำนวนที่ต้องการ กับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 จากสูตรต่อไปนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) หรือเรียกว่าค่ากลางเลขคณิต ค่าเฉลี่ย ค่ามัชฌิมเลขคณิต เป็นต้น

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจาย
เขียนแทนด้วย S.D. หรือ S โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum(X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

หรือ

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n - 1)}}$$

เมื่อ

S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	ค่าคะแนน
n	แทน	จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม
Σ	แทน	ผลรวม

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจ
สายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple
Regression Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression
Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาคำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ

การศึกษา เรื่อง “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาคำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจเกี่ยวกับ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ ประสพการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรึชญานในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 : ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ

ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ	จำนวน (คน) n = 388	ร้อยละ
อายุ (\bar{X} = 34.77 ปี)		
30 ปี และน้อยกว่า	121	31.19
31 - 40 ปี	153	39.43
41 - 50 ปี	76	19.59
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	38	9.79

ตารางที่ 4-1 : ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ (ต่อ)

ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ	จำนวน (คน) n = 388	ร้อยละ
อายุราชการ (\bar{X} = 11.08 ปี)		
10 ปีและน้อยกว่า	232	59.79
11 - 20 ปี	81	20.88
ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	75	19.33
ชั้นยศ		
สิบตำรวจตรี	84	21.65
สิบตำรวจโท	37	9.54
สิบตำรวจเอก	32	8.25
จ่าสิบตำรวจ	121	31.19
ดาบตำรวจ	114	29.38
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	158	40.72
อนุปริญญา	4	1.03
ปริญญาตรี	221	56.96
ปริญญาโท	5	1.29
สถานภาพสมรส		
โสด	84	21.65
สมรสและยังอยู่ด้วยกัน	212	54.64
สมรสแล้วแต่แยกกันอยู่	86	22.16
หย่า/ม่าย	4	1.03
อยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส	2	0.52

ตารางที่ 4-1 : ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ (ต่อ)

ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ	จำนวน (คน) n = 388	ร้อยละ
จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ		
1 คน	38	9.79
2 คน	142	36.60
3 คน	131	33.76
4 คน	77	19.85
ประสบการณ์งานสายตรวจ		
10 ปีและน้อยกว่า	274	70.62
11 - 15 ปี	54	13.92
16 - 20 ปี	23	5.93
ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	37	9.54
การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม		
เคย	205	52.84
ไม่เคย	183	47.16
ปรัชญาในงานยุติธรรม		
การลงโทษเพื่อการแก้แค้น	5	1.29
การลงโทษเพื่อการแก้ไข	184	47.42
สังคมหรือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด	199	51.29
การคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ		
สูง	19	4.90
ปานกลาง	317	81.70
ต่ำ หรือแทบไม่มีโอกาสเลย	52	13.40

จากตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 พบว่า

1. อายุ ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีอายุเฉลี่ย 34.77 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.43 รองลงมา มีอายุ 30 ปีและน้อยกว่า จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.59 และอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 9.79 ตามลำดับ

2. อายุราชการ ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีอายุราชการเฉลี่ย 11.08 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุราชการ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 59.79 รองลงมา มีอายุราชการระหว่าง 11 - 20 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.88 และมีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.33 ตามลำดับ

3. ชั้นยศ ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ชั้นยศจ่าสิบตำรวจ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 รองลงมาชั้นยศดาบตำรวจ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.38 สิบตำรวจตรี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.65 สิบตำรวจโท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.54 และสิบตำรวจเอกจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 ตามลำดับ

4. ระดับการศึกษา ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 40.72 ระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 และระดับอนุปริญญา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ

5. สถานภาพสมรส ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่สมรสและยังอยู่ด้วยกัน จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 54.64 รองลงมาสมรสแล้วแต่แยกกันอยู่ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.16 โสด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.65 หย่า/ม่าย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 และอยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52 ตามลำดับ

6. จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนมากมีผู้อยู่ในอุปการะ 2 คน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 รองลงมา มีผู้อยู่ในอุปการะ 3 คน จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 33.76 มีผู้อยู่ในอุปการะ 4 คน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.85 และมีผู้อยู่ในอุปการะ 1 คน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.79 ตามลำดับ

7. ประสบการณ์งานสายตรวจ ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์งานสายตรวจ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 70.62 รองลงมา มีประสบการณ์งานสายตรวจ 11-15 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.92 มีประสบการณ์งานสาย

ตรวจตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.54 และมีประสบการณ์งานสายตรวจ 16-20 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.85 ตามลำดับ

8. การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่เคยฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.84 และไม่เคยฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.16 ตามลำดับ

9. ปรัชญาในงานยุติธรรม ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่มีปรัชญาในงานยุติธรรมที่ว่า “สังคมหรือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด” จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 51.29 รองลงมามีปรัชญาในงานยุติธรรมที่ว่า “การลงโทษเพื่อการแก้ไข” จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.42 และ “การลงโทษเพื่อการแก้แค้น” จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 ตามลำดับ

10. ความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่มีความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพปานกลาง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 รองลงมามีความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพต่ำหรือแทบไม่มีโอกาสเลย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 และมีความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพสูง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการ ระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์

ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
ในแต่ละสถานการณ์

สถานการณ์สมมติ	การตัดสินใจ						\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	ใช้ คำพูด เจรจา ไกล่ เกลี้ย	ใช้กำลัง เข้า ระงับ เหตุ	ชัก อาวุธ ปืนจาก ของ เตรียม ใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง				
สถานการณ์แห่งความแน่นอน									
1. คนที่เหมือนเสียดสิ่วิงไล่ชก ต่อผู้อื่น	163 (42.01)	196 (50.52)	15 (3.87)	11 (2.84)	3 (0.77)	3.35	1.46	ปาน กลาง	
2. เด็กวัยรุ่นสองคนกำลังชก ต่อกัน	99 (25.51)	195 (50.26)	82 (21.13)	11 (2.84)	1 (0.26)	3.03	1.25	ปาน กลาง	
3. สามีภรรยาทะเลาะกันก่อน ความเดือดร้อนรำคาญแก่ บ้านข้างเคียง	250 (64.43)	111 (28.61)	19 (4.90)	8 (2.06)	-	4.55	0.69	มาก	
4. คนร้ายที่ข่มขู่จะทำร้าย เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยการชก ต่อ	105 (27.06)	199 (51.29)	81 (20.88)	3 (0.77)	-	4.29	0.82	มาก	

ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
ในแต่ละสถานการณ์ (ต่อ)

สถานการณ์สมมติ	การตัดสินใจ							
	ใช้ คำพูด เจรจา ไกล่ เกลี้ย	ใช้กำลัง เข้า ระงับ เหตุ	ชัก อาวุธ ปืนจาก ของ เตรียม ใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
5. คนเมาสุราเข้ากอดปล้ำและพยายามเข้าแย่งอาวุธปืนจากเอวเพื่อนของท่าน	-	311 (80.15)	68 (17.53)	7 (1.80)	2 (0.52)	4.77	0.53	มาก
6. คนร้ายกำลังชกต่อยเจ้าหน้าที่ตำรวจ	6 (1.55)	264 (68.04)	100 (25.77)	11 (2.84)	7 (1.80)	4.31	1.06	มาก
7. คนเมาสุราชกต่อยกอดปล้ำกัน	34 (8.76)	316 (81.44)	30 (7.73)	8 (2.07)	-	4.62	0.90	มาก
สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน								
8. ผู้ต้องหาถือค้อนขว้างจำนวน 5-6 คน ที่วิ่งหลบหนี	9 (2.32)	26 (6.70)	185 (47.68)	163 (42.01)	5 (1.29)	2.71	0.83	ปาน กลาง
9. ผู้ต้องสงสัยที่ขับรถฝ่าด่านตำรวจโดยไม่ยอมหยุดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการตรวจค้น	2 (0.51)	6 (1.55)	5 (1.29)	324 (83.51)	51 (13.14)	4.41	1.37	มาก
10. คนร้ายที่ถือมีดอยู่ในมือและข่มขู่ว่าจะแทงตัวประกัน	6 (1.54)	11 (2.84)	155 (39.95)	176 (45.36)	40 (10.31)	2.40	0.77	ปาน กลาง

ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
ในแต่ละสถานการณ์ (ต่อ)

สถานการณ์สมมติ	การตัดสินใจ							แปล ผล
	ใช้ คำพูด เจรจา ไกล่ เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้า ระงับ เหตุ	ชัก อาวุธ ปืนจาก ของ เตรียม ใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิง ยิง	ใช้อาวุธ ปืนยิง ยิง	\bar{X}	S.D.	
11. คนร้ายที่ข่มขู่ว่าจะใช้ไม้ หรือวัตถุอื่น ๆ ตีเจ้าหน้าที่ ตำรวจ	5 (1.29)	64 (16.49)	217 (55.93)	93 (23.97)	9 (2.32)	3.30	0.93	ปาน กลาง
12. ท่านประสบเหตุคนขโมย ของจากห้างสรรพสินค้า และกำลังวิ่งหลบหนี	2 (0.52)	61 (15.72)	105 (27.06)	206 (53.09)	14 (3.61)	2.72	1.11	ปาน กลาง
13. กลุ่มวัยรุ่น 2 กลุ่ม กลุ่มละ ประมาณ 7-8 คน ยกพวก วิวาททำร้ายกันด้วยการชก ต่อย	3 (0.78)	70 (18.04)	290 (74.74)	25 (6.44)	-	3.30	0.84	ปาน กลาง
14. คนร้ายใช้มีดจี้เด็กเป็นตัว ประกันเพื่อหลบหนี	217 (55.93)	12 (3.09)	150 (38.66)	6 (1.55)	3 (0.77)	4.12	1.03	มาก
15. ขณะที่ท่านเข้าจับกุมคนร้าย แต่ปรากฏว่าคนร้ายไม่ยอม ให้จับกุมแต่กลับชักอาวุธ ปืนออกมาจากเอวแล้วทำท่า ยกขึ้นเล็งมายังท่าน	8 (2.06)	7 (1.80)	13 (3.35)	177 (45.62)	183 (47.17)	4.34	0.81	มาก

ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
ในแต่ละสถานการณ์ (ต่อ)

สถานการณ์สมมติ	การตัดสินใจ							
	ใช้ คำพูด เจรจา ไกล่ เกลี้ย	ใช้กำลัง เข้า ระงับ เหตุ	ชัก อาวุธ ปืนจาก ของ เตรียม ใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิง ผู้	ใช้อาวุธ ปืนยิง	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
16. คนร้ายที่ตีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยไม้หรือวัตถุอื่นๆ	-	8 (2.06)	19 (4.90)	287 (73.97)	74 (19.07)	4.10	0.56	มาก
17. ผู้ต้องหาถือการพนันวิ่ง หลบหนี	2 (0.52)	148 (38.14)	202 (52.06)	33 (8.51)	3 (0.77)	3.83	0.98	มาก
สถานการณ์แห่งความเสี่ยง								
18. ผู้โดยสารรถยนต์คันหนึ่ง เมาสุรา และควักลูกกระเบิด ออกมาโยนกวัดแกว่งเล่น ไปมา	7 (1.80)	135 (34.79)	36 (9.28)	195 (50.26)	15 (3.87)	3.66	1.43	มาก
19. คนร้ายที่แทงเจ้าหน้าที่ ตำรวจด้วยมีด	8 (2.06)	14 (3.61)	18 (4.64)	293 (75.51)	55 (14.18)	3.96	0.72	มาก
20. คนร้ายที่ยิงเจ้าหน้าที่ ตำรวจด้วยอาวุธปืน	3 (0.77)	8 (2.06)	7 (1.80)	218 (56.19)	152 (39.18)	4.31	0.68	มาก
21. คนที่มีลักษณะเหมือนคน เสียชีวิตถือมีดวิ่งไล่แทงผู้อื่น	2 (0.52)	260 (67.01)	16 (4.12)	108 (27.83)	2 (0.52)	4.09	1.35	มาก

ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
ในแต่ละสถานการณ์ (ต่อ)

สถานการณ์สมมติ	การตัดสินใจ							
	ใช้ คำพูด เจรจา ไกล่ เกลี้ย	ใช้กำลัง เข้า ระงับ เหตุ	ชัก อาวุธ ปืนจาก ของ เตรียม ใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิง ยิง	ใช้อาวุธ ปืนยิง	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
22. ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูกคนร้ายใช้มีดแทงล้มลงและกำลังจะแทงซ้ำ	2 (0.52)	7 (1.80)	16 (4.12)	197 (50.77)	166 (42.79)	4.34	0.69	มาก
23. คนร้ายที่ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจในตลาดสดยามเช้าที่มีผู้คนพลุกพล่าน	7 (1.80)	5 (1.29)	217 (55.93)	147 (37.89)	12 (3.09)	3.39	0.66	ปาน กลาง
24. คนร้ายคดปีปล้นและฆ่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจในที่เกิดเหตุ	3 (0.77)	6 (1.55)	6 (1.55)	23 (5.93)	350 (90.20)	4.83	0.60	มาก
25. ท่านลำพังผู้เดียวเดินตรวจเข้าไปในซอยเปลี่ยวแห่งหนึ่ง พบกลุ่มวัยรุ่นประมาณ 5-6 คน กำลังใช้ไม้บั้ง มีคบบ้าง รุมทำร้ายวัยรุ่นอีก 2 คน	3 (0.77)	4 (1.03)	245 (64.15)	127 (32.73)	9 (2.32)	4.26	0.63	มาก
26. คนร้ายที่มีระเบิดมือถืออยู่และบ่มขู่จะขว้างใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ	8 (2.06)	3 (0.77)	133 (34.28)	204 (52.58)	40 (10.31)	3.68	0.75	มาก

ตารางที่ 4-2 : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ
ในแต่ละสถานการณ์ (ต่อ)

สถานการณ์สมมติ	การตัดสินใจ						\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย	ใช้กำลังเข้าระงับเหตุ	ชักอาวุธปืนจากของเตรียมใช้	ใช้อาวุธปืนยิงชู่	ใช้อาวุธปืนยิง				
27. คนร้ายที่ใช้อาวุธปืนจี้บังคับผู้พิพากษาเป็นตัวประกันเพื่อหลบหนีการจับกุม	273 (70.36)	14 (3.61)	90 (23.20)	8 (2.06)	3 (0.77)	4.55	0.91	มาก	
28. คนร้ายที่มีอาวุธปืนและข่มขู่ว่าจะยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจ	138 (35.57)	11 (2.83)	112 (28.87)	113 (29.12)	14 (3.61)	2.62	1.32	ปานกลาง	
29. ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูกคนร้ายชกล้มลง จากนั้นคนร้ายได้ชักอาวุธปืนออกมาจากเอวแล้วเล็งไปยังเพื่อนของท่าน	2 (0.52)	3 (0.77)	3 (0.77)	47 (12.11)	333 (85.83)	4.82	0.52	มาก	
30. ขณะที่ท่านเข้าไปจับกุมคนร้าย แต่ปรากฏว่าคนร้ายไม่ยอม กลับเอามือส้วงเข้าไปในถุงย่ามที่สะพายอยู่อย่างรีบร้อน	7 (1.80)	11 (2.84)	259 (66.75)	102 (26.29)	9 (2.32)	4.30	1.06	มาก	

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์ พบว่า

1. สถานการณ์แห่งความแน่นอน ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) โดยจำแนกรายสถานการณ์ได้ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 “คนที่เหมือนเสียสติวิ่งไล่ชกต่อผู้อื่น” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 50.52 รองลงมา ใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.01 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.87 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 2 “เด็กวัยรุ่นสองคนกำลังชกต่อยกัน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.26 รองลงมา ใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.51 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.13 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 3 “สามีภรรยาทะเลาะกันก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่บ้านข้างเคียง” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ยสูงสุด จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 64.43 รองลงมา ใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.61 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 4 “คนร้ายที่ข่มขู่จะทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยการชกต่อ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 50.29 รองลงมา ใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.06 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.88 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 5 “คนเมาสุราเข้ากอดปล้ำและพยายามเข้าแย่งอาวุธปืนจากเพื่อนของท่าน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 80.15 รองลงมา ชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.53 และใช้อาวุธปืนยิงขู่ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 6 “คนร้ายกำลังชกต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 68.04 รองลงมา ชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.77 และใช้อาวุธปืนยิงขู่ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.84 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 7 “คนเมาสุราชกต้อยกอดปล้ำกัน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัด ตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 81.44 รองลงมาใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.76 และชักอาวุธปืนจากของเตรียมใช้ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.73 ตามลำดับ

2. สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) โดยจำแนกรายสถานการณ์ได้ดังนี้

สถานการณ์ที่ 8 “ผู้ต้องหาติดการพนันจำนวน 5-6 คน ที่วังหลบหนี” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชักอาวุธปืนจากของเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 47.68 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิงจู่ จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.01 และ ใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 9 “ผู้ต้องสงสัยที่ขับรถฝ่าด่านตำรวจโดยไม่ยอมหยุดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการตรวจค้น” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงจู่สูงสุด จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 83.51 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.14 และใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.55 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 10 “คนร้ายที่ถือมีดอยู่ในมือและข่มขู่ว่าจะแทงตัวประกัน” พบว่า ตำรวจ สายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชักอาวุธปืนจากของเตรียมใช้ สูงสุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.95 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิงจู่ จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 45.36 และใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.31 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 11 “คนร้ายที่ข่มขู่ว่าจะใช้ไม้หรือวัตถุอื่น ๆ ติเจ้าหน้าที่ตำรวจ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชักอาวุธปืนจากของเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.93 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิงจู่ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.97 และใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.49 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 12 “ท่านประสบเหตุคนขโมยของจากห้างสรรพสินค้าและกำลังวิ่งหลบหนี” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงจู่ สูงสุด จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 53.09 รองลงมา ชักอาวุธปืนจากของเตรียมใช้ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.06 และใช้คำพูดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.72 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 13 “กลุ่มวัยรุ่น 2 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7-8 คน ยกพวกวิวาททำร้ายกันด้วยการชกต่อย” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชกอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 74.74 รองลงมา ใช้กำพุดเจรจาไกล่เกลี่ย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.04 และใช้อาวุธปืนยิงขู่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.44 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 14 “คนร้ายใช้มีดจี้เด็กเป็นตัวประกันเพื่อหลบหนี” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำพุดเจรจาไกล่เกลี่ยสูงสุด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.93 รองลงมา ชกอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.66 และใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 15 “ขณะที่ท่านเข้าจับกุมคนร้าย แต่ปรากฏว่าคนร้ายไม่ยอมให้จับกุมแต่กลับชกอาวุธปืนออกมาจากเอวแล้วทำท่ายกขึ้นเล็งมายังท่าน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.17 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิงขู่ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 45.62 และชกอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.35 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 16 “คนร้ายที่ตีเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยไม้หรือวัตถุอื่นๆ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 73.97 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.07 และชกอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 17 “ผู้ต้องหาหาดีการพนันวิ่งหลบหนี” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชกอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.06 รองลงมา ใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 38.14 และใช้อาวุธปืนยิงขู่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.51 ตามลำดับ

3. สถานการณ์แห่งความเสี่ยง ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.06$) โดยจำแนกรายสถานการณ์ได้ดังนี้

สถานการณ์ที่ 18 “ผู้โดยสารรถยนต์คันหนึ่งมาสุรา และควักลูกกระเบิดออกมาโยนกวัดแกว่งเล่นไปมา” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.26 รองลงมา ใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.79 และชกอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.28 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 19 “คนร้ายที่แทงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยมีด” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 75.51 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.18 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 20 “คนร้ายที่ยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยอาวุธปืน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 56.19 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 39.18 และใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 21 “คนที่มีลักษณะเหมือนคนเสียดื้อมือมีดวิ่งไล่แทงผู้อื่น” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้กำลังเข้าระงับเหตุสูงสุด จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 67.01 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.83 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 22 “ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูกคนร้ายใช้มีดแทงล้มลงและกำลังจะแทงซ้ำ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 50.77 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 42.79 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 23 “คนร้ายที่ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจในตลาดสดยามเช้าที่มีผู้คนพลุกพล่าน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.93 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.89 และใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 24 “คนร้ายคดปล้นและฆ่าเจ้าทรัพย์ที่ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจในที่เกิดเหตุ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 90.20 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.93 และชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.55 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 25 “ท่านล่าฝังผู้เดียวเดินตรวจเข้าไปในซอยเปลี่ยวแห่งหนึ่งพบกลุ่มวัยรุ่นประมาณ 5-6 คน กำลังใช้ไม้บัง มีดบ้างรุมทำร้ายวัยรุ่นอีก 2 คน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 64.15 รองลงมาใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.73 และใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.32 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 26 “คนร้ายที่มีระเบิดมือถืออยู่และข่มขู่จะขว้างใส่เจ้าหน้าที่ ตำรวจ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 52.58 รองลงมา ชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.28 และ ใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.31 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 27 “คนร้ายที่ใช้อาวุธปืนจี้บังคับผู้พิพากษาเป็นตัวประกัน เพื่อหลบหนีการจับกุม” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้คำพูด เกรงใจไกล่เกลี่ยสูงสุด จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 70.36 รองลงมา ชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 และ ใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.61 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 28 “คนร้ายที่มีอาวุธปืนและข่มขู่ว่าจะยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจ” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้คำพูดเกรงใจไกล่เกลี่ยสูงสุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.57 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.12 และ ชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.87 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 29 “ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูกคนร้ายขกั้มลง จากนั้น คนร้ายได้ชักอาวุธปืนออกมาจากเอวแล้วเล็งไปยังเพื่อนของท่าน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัด ตำรวจภูธรภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจใช้อาวุธปืนยิงสูงสุด จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 85.83 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.11 และ ชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้ และใช้กำลังเข้าระงับเหตุ จำนวน 3 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 0.77 ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ 30 “ขณะที่ท่านเข้าไปจับกุมคนร้าย แต่ปรากฏว่าคนร้ายไม่ยอม กลับเอามือฉกเข้าไปในถุงย่ามที่สะพายอยู่อย่างรีบร้อน” พบว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธร ภาค 3 ส่วนใหญ่ตัดสินใจชักอาวุธปืนจากซองเตรียมใช้สูงสุด จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมา ใช้อาวุธปืนยิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.29 และ ใช้คำพูดเกรงใจไกล่เกลี่ยจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.84 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 สรุปได้ว่า ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน ($\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความแน่นอน}} = 3.90$, $\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน}} = 3.52$, $\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความเสี่ยง}} = 4.06$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ใช้วิธีการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) โดยจำแนกตามสถานการณ์ต่างๆ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4-3 : ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
อายุ	.368	.063	.669	5.855	.000
ชั้นยศ	-1.032	.074	-1.940	-13.959	.000
ประสบการณ์ งานสายตรวจ	.080	.028	.176	2.833	.000
การฝึกอบรมวิชา การสายตรวจเพิ่มเติม	.915	.066	1.042	13.797	.000
การคาดหวัง ความก้าวหน้าในอาชีพ	.358	.050	.342	7.169	.000

ค่าคงที่ 3.092 ; SE_{est} = ±.096

R = .655 ; R² = .429 ; F = 57.293 ; p-value = .000

จากตารางที่ 4-3 จะเห็นได้ว่า มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .655 และสามารถพยากรณ์การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ได้ร้อยละ 42.9 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.096

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ปรากฏดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 : ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
การคาดหวัง ความก้าวหน้าในอาชีพ	-0.092	.036	-.129	-2.557	.000

ค่าคงที่ 3.715 ; SE_{est} = ± 0.076

R = .129 ; R² = .017 ; F = 48.617 ; p-value = .000

จากตารางที่ 4-4 จะเห็นได้ว่า มีตัวแปรการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพเพียงตัวแปรเดียว มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .129 และสามารถพยากรณ์การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ได้ร้อยละ 1.7 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.076

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ปรากฏดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4-5 : ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
อายุ	-.044	.086	-.097	-.506	.613
อายุราชการ	-.004	.106	-.009	-.041	.967
ชั้นยศ	.087	.123	.199	.707	.480
ประสบการณ์ งานสายตรวจ	-.042	.065	-.114	-.655	.513
ระดับการศึกษา	-.032	.025	-.090	-1.283	.200
สถานภาพสมรส	.159	.072	.202	2.221	.027
จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ	-.046	.046	-.117	-1.014	.311
การฝึกอบรมวิชา การสายตรวจเพิ่มเติม	-.002	.109	-.002	-.015	.988
ปรัชญาในงานยุติธรรม	-.018	.079	-.026	-.227	.821
การคาดหวัง ความก้าวหน้าในอาชีพ	-.009	.058	-.010	-.150	.881
ค่าคงที่ 4.028 ; SE _{est} = \pm .186					
R = .164 ; R ² = .027 ; F = 1.046 ; p-value = .404					

จากตารางที่ 4-5 จะเห็นได้ว่า ไม่มีตัวแปรต้นตัวใดมีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุจำแนกตามสถานการณ์ (สถานการณ์แห่งความแน่นอน, สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และสถานการณ์แห่งความเสี่ยง) ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนและผลการวิจัยสรุป ได้ดังต่อไปนี้

สรุป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้อาวุธปืนระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์มีความแตกต่างกัน
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำรวจสายตรวจชั้นประทวน ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่สิบตำรวจตรีขึ้นไปถึงดาบตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 จำนวน 388 คน โดยในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของยามานะ (Taro Yamane)

2. ตัวแปรที่ศึกษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรักฎษาในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ

2. ตัวแปรร่วม ได้แก่ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย

2.1 สถานการณ์แห่งความแน่นอน

2.2 สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน

2.3 สถานการณ์แห่งความเสี่ยง

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษา ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3” ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ และตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติภาคบรรยาย ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลัง และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

ผลการวิจัย

1. ภูมิหลังของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 พบว่า มีอายุเฉลี่ย 34.77 ปี อายุราชการเฉลี่ย 11.08 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.43 มีอายุราชการ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 59.79 ชั้นยศจำสิบตำรวจ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 สถานภาพสมรสและยังอยู่ด้วยกัน จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 54.64 มีผู้อยู่ในอุปการะ 2 คน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 มีประสบการณ์งานสายตรวจ 10 ปีและน้อยกว่า

จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 70.62 เคยฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.84 มีปรัชญาในงานยุติธรรมที่ว่า “สังคมหรือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด” จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 51.29 และมีความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพปานกลาง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70

2. ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน ($\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความแน่นอน}} = 3.90$, $\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน}} = 3.52$, $\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความเสี่ยง}} = 4.06$)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ต่างๆ (สถานการณ์แห่งความแน่นอน, สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และสถานการณ์แห่งความเสี่ยง) ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีความแตกต่างกัน โดยจำแนกตามสถานการณ์ได้ดังนี้

3.1 มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 มีตัวแปรการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพเพียงตัวแปรเดียว มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ไม่มีตัวแปรต้นตัวใดมีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน ($\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความแน่นอน}} = 3.90$, $\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน}} = 3.52$, $\bar{X}_{\text{สถานการณ์แห่งความเสี่ยง}} = 4.06$) ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าระดับการตัดสินใจในการใช้การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ต่างๆมีผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน (Plunkett and Atner, 1994 อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ สัจจันทร์ และคณะ, 2546) โดยการตัดสินใจภายใต้ความแน่นอนนั้นเป็นการตัดสินใจที่ทราบผลลัพธ์การตัดสินใจล่วงหน้าอย่างแน่นอนแล้วว่า ถ้าเลือกทางเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร ส่วนการตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง เป็นการตัดสินใจที่ทราบผลลัพธ์

ของการตัดสินใจน้อยกว่าการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน แต่พอจะคาดคะเนความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่ว่าจะเกิดขึ้น (probability) ในขณะที่การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอนเป็นการตัดสินใจที่ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์และโอกาส หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นได้เลย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ต่างๆ (สถานการณ์แห่งความแน่นอน, สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และสถานการณ์แห่งความเสี่ยง) ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีความแตกต่างกัน โดยอายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 , คาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไม่มีตัวแปรต้นตัวใดมีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของร้อยตำรวจเอก สุรพงษ์ ไทยเจริญ (2541) ที่ศึกษาการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจรถยนต์และรถจักรยานยนต์ กองกำกับการสายตรวจ กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (191) พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันแตกต่างกัน มีการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุในสถานการณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของร้อยตำรวจเอก ชัยรัตน์ วรณ โณ (2542) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน และพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนที่มีอายุตัว อายุราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์เคยใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ เคยถูกร้องเรียนเพราะสาเหตุจากการใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ และเคยได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนที่แตกต่างกัน มีการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าในสถานการณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. อายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ตำรวจสายตรวจทุกคนได้มี การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามที่ประมวลระเบียบการตำรวจกำหนดไว้เพื่อให้เกิดความชำนาญ ความคล่องตัวในการเข้าจับกุม และลดโอกาสของความผิดพลาดจากผลของการใช้อาวุธปืนยังต่อผู้

2. ผู้บังคับบัญชา ต้องให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่าง ใกล้ชิด ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองรวมถึงแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้า ในอาชีพ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดเฉพาะตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 เท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการทำกรวิจัยกับตำรวจสายตรวจในสังกัดอื่นๆของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจในการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สายงานอื่นๆ เช่น สายงานสืบสวน ซึ่งมีความจำเป็นในการใช้อาวุธปืน เพื่อเปรียบเทียบความ คิดเห็นและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กุลชลิ ไชยน์นตา. กระบวนการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประยูรวงศ์. 2539.

จตุพร ชื่นบาน. ปัญหาสังคม : อาชญากรรม. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. 2546.

ชัยพร วิชชาวุธ. พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด. 2521.

ตำรวจแห่งชาติ, สำนักงาน. กลุ่มงานสร้างและพัฒนาเครื่องมือทดสอบ กองการสอบสวน
สำนักงานกำลังพล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ. 2547.

ตำรวจแห่งชาติ, สำนักงาน. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจสายงานปราบปราม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมตำรวจ. 2547.

ทิพย์วัลย์ สัจจันทร์ และคณะ. การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2546.

นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล. อาชญากรรมการป้องกัน : การควบคุม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. 2548.

บุญสืบ ไพรเถื่อน. ตำรวจรับใช้ชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ. 2524.

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, พันตำรวจโท. ความรู้เบื้องต้นการปฏิบัติงานสายตรวจ. กรุงเทพฯ : วังใหม่. 2540.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. 2525.

วุฒิชัย จำนง. กลยุทธ์การตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2525.

สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, พลตำรวจโท. การพัฒนาสังคม : แนวทางการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่สู่งาน
ตำรวจชุมชนสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์. 2532.

Radelet, L. A., & Carter, D. The Police and the Community (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ:
Prentice-Hall. 1994.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย

- จักรภพ ศรีจันทะ, ร้อยตำรวจเอก. “การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนชั้นประทวน”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2547.
- ชัยรัตน์ วรณโณ, ร้อยตำรวจเอก. “การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าจับกุมผู้ค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน”. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2542.
- ณรงค์ บำรุงรัตน์. “การจัดสายตรวจกับการป้องกันอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2535.
- ประชา พรหมนอก. “ผลกระทบบางประการต่อชุมชนจากโครงการพัฒนาของกองบังคับการตำรวจภูธร 6 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอลำปาง จังหวัดมุกดาหาร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2529.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. “ตำรวจญี่ปุ่นจากทรรคนะไทยในอดีตจวบจนปัจจุบัน”. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2526.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. “ความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครต่อกระบวนการยุติธรรม : การวิจัยสำรวจปัจจัยและผลกระทบระดับยูนิแวร์เอท และระดับมัลติแวร์เอท”. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2531.
- พนารัตน์ นรสีห์. “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เวียง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2549.
- พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี, ร้อยตำรวจเอก. “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : ศึกษาเฉพาะตำรวจสายตรวจกองบัญชาการตำรวจภูธร 2”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2533.
- ไพลิน ผ่องใส. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดตาก”. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2536.

ภิรมย์ สวนทอง, พันตำรวจตรี. “การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนในการเข้าจับกุม กรณีศึกษา: เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนระดับชั้นประทวนในกองกำกับการสืบสวนนครบาลที่ 1 ถึง 9”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544.

สุรพงษ์ ไทยเจริญ, ร้อยตำรวจเอก. “การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจรถยนต์และรถจักรยานยนต์ กองกำกับการสายตรวจ กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (191)”. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2541.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ผู้จัดการออนไลน์. “ตร.ขยายผลปล้นเงิน ธ.ก.ส. โคราช รวบเจ้าของลานมันฯ หัวหน้าแก๊งและสมุน 6 ราย”(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/>. 2552.

มติชนออนไลน์. “เกิดเหตุบีม โลตัส โคราช เเคราะห์ดีไม่มีผู้บาดเจ็บ” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://hilight.kapook.com/view/28466>. 2551.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547”. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนที่ 18ก ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ.ดร.อุษาพร เสวกวิ
ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ผศ.ประทุมทอง ไตรรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาเทคโนโลยีการพิมพ์และสื่อสารมวลชน
อดีตรองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ร.ท.หญิง จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ รน.
รักษาราชการประจำแผนกศึกษาและวิจัย กองสถิติและวิจัย โรงเรียนนายเรือ

ผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ :
กรณีศึกษาดำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 และศึกษาการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งคำตอบทุกคำตอบใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้นจะไม่เกิดผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด

กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลและกรอบแนวทางในการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อการศึกษาวิจัยและการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ต่อไป และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นข้าราชการตำรวจเช่นท่าน ขอรับรองว่าคำตอบของท่านในแบบสอบถามนี้ จะถือเป็นความลับสุดขยอด และจะไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคลไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งข้อความออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ

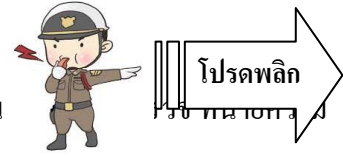
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
2. อายุราชการของท่านตั้งแต่บรรจุเข้าเป็นนักเรียนตำรวจจนถึงปัจจุบันรวม.....ปี
3. ชั้นยศ
 1. สิบตำรวจตรี
 2. สิบตำรวจโท
 3. สิบตำรวจเอก
 4. จำสิบตำรวจ
 5. คาบตำรวจ
4. ระดับการศึกษา
 1. มัธยมศึกษาตอนต้น
 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย
 3. อนุปริญญา
 4. ปริญญาตรี
 5. ปริญญาโท
 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. สถานภาพการสมรส
 1. โสด
 2. สมรสและยังอยู่ด้วยกัน
 3. สมรสแล้วแต่แยกกันอยู่
 4. หย่า/ม่าย
 5. อยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส
 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. จำนวนผู้ที่อยู่ในความอุปการะของท่าน (ในที่นี้หมายถึงบุตร ภรรยา และบุคคลอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของท่าน) จำนวน.....คน
7. ประสบการณ์งานด้านสายตรวจของท่านเป็นระยะเวลารวม.....ปี
8. ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาออกมาจากโรงเรียนตำรวจแล้ว ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาการสายตรวจเพิ่มเติมหรือไม่ (เช่น ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นในการปฏิบัติงาน, ยุทธวิธีตำรวจพื้นฐาน, การฝึกยิงปืน เป็นต้น)
 1. ไม่เคย
 2. เคย (โปรดระบุชื่อหลักสูตร).....

9. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานหนึ่งในระบบงาน
อัยการ ศาล ราชทัณฑ์) ท่านมีปรัชญาในงานยุติธรรมอย่างไร

1. เชื่อว่า “การลงโทษผู้กระทำผิดก็เพื่อเป็นการแก้แค้นตอบแทนให้สาสมกับความผิดที่ก่อขึ้นในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน หรือการตัดนิ้วร้ายทิ้งไป”
2. เชื่อว่า “การลงโทษผู้กระทำผิดก็เพื่อแก้ไขฟื้นฟูทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี และสามารถกลับเข้าอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุขต่อไป”
3. เชื่อว่า “บุคคลกระทำความผิดเพราะอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมในสังคมชุมชน ดังนั้น สังคมหรือชุมชนจึงสมควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีด้วย”

10. จากการปฏิบัติหน้าที่ในอาชีพตำรวจของท่าน ท่านคิดว่ามีโอกาสเจริญก้าวหน้าเพียงใด

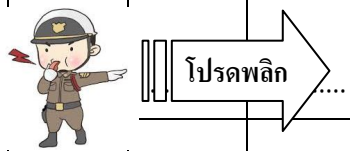
1. สูง
2. ปานกลาง
3. ต่ำ หรือแทบไม่มีโอกาสเลย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการ
ระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความคิดเห็นของท่าน โดยให้ท่าน
พิจารณาตอบได้เพียงลักษณะเดียวเท่านั้น

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจาไกล่ เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
1.	<u>สถานการณ์แห่งความแน่นอน</u> คนที่เหมือนเสียดิวังไล่ชกต่อผู้อื่น
2.	เด็กวัยรุ่นสองคนกำลังชกต่อยกัน
3.	สามีภรรยาทะเลาะกันก่อนความ เดือดร้อนร้านค้าแม่บ้านข้างเคียง
4.	คนร้ายที่ข่มขู่ว่าจะทำร้ายเจ้าหน้าที่ ตำรวจด้วยการชกต่อย
5.	คนเมาสุราเข้ากอดปล้ำและพยายามเข้า แย่งอาวุธปืนจากเอวเพื่อนของท่าน
6.	คนร้ายกำลังชกต่อยเจ้าหน้าที่ตำรวจ
7.	คนเมาสุราชกต่อยกอดปล้ำกัน
8.	<u>สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน</u> ผู้ต้องหาดีการพนันจำนวน 5-6 คน ที่ วิ่งหลบหนี

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจาไกล่ เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
9.	ผู้ต้องสงสัยที่ขับรถฝาด่านตำรวจโดยไม่ ยอมหยุดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการตรวจ ค้น
10.	คนร้ายที่ถือมีดอยู่ในมือและข่มขู่ว่าจะ แทงตัวประกัน			
11.	คนร้ายที่ข่มขู่ว่าจะใช้ไม้หรือวัตถุอื่นๆ ตีเจ้าหน้าที่ตำรวจ
12.	ท่านประสบเหตุคนขโมยของจาก ห้างสรรพสินค้าและกำลังวิ่งหลบหนี
13.	กลุ่มวัยรุ่น 2 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 7-8 คน ยกพวกวิวาททำร้ายกันด้วยการชก ต่อย
14.	คนร้ายใช้มีดจี้เด็กเป็นตัวประกันเพื่อ หลบหนี
15.	ขณะที่ท่านเข้าจับกุมคนร้าย แต่ปรากฏ ว่าคนร้ายไม่ยอมให้จับกุมแต่กลับชัก อาวุธปืนออกมาจากเอวแล้วทำท่ายกขึ้น เล็งมายังท่าน
16.	คนร้ายที่ตีเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยไม้หรือ วัตถุอื่นๆ
17.	ผู้ต้องหาติดการพนันวิ่งหลบหนี

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจาไกล่ เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
18.	<u>สถานการณ์แห่งความเสี่ยง</u> ผู้โดยสารรถยนต์คันหนึ่งเมาสุรา และ ควักลูกกระเบิดออกมาโยนกวัดแกว่งเล่น ไปมา
19.	คนร้ายที่แทงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยมีด	
20.	คนร้ายที่ยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยอาวุธ ปืน		โปรดพลิก.....
21.	คนที่มีลักษณะเหมือนคนเสียดิถีมิด วิ่งไล่แทงผู้อื่น
22.	ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูก คนร้ายใช้มีดแทงล้มลงและกำลังจะ แทงซ้ำ
23.	คนร้ายที่ยิงต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจใน ตลาดสดยามเช้าที่มีผู้คนพลุกพล่าน
24.	คนร้ายคืบคลานและฆ่าเจ้าหน้าที่ที่ยิง ต่อสู้เจ้าหน้าที่ตำรวจในที่เกิดเหตุ
25.	ท่านลำพังผู้เดียวเดินตรวจเข้าไปในซอย เปลี่ยวแห่งหนึ่งพบกลุ่มวัยรุ่นประมาณ 5- 6 คน กำลังใช้ไม้ข้าง มีดบ้างรุมทำร้าย วัยรุ่นอีก 2 คน
26.	คนร้ายที่มีระเบิดมือถืออยู่และข่มขู่จะ					

ข้อ	สถานการณ์สมมติ	ใช้คำพูด เจรจาไกล่ เกลี่ย	ใช้กำลัง เข้าระงับ เหตุ	ชักอาวุธ ปืนจาก ของ เตรียมใช้	ใช้อาวุธ ปืนยิงชู่	ใช้อาวุธ ปืนยิง
	ขว้างใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
27.	คนร้ายที่ใช้อาวุธปืนจี้บังคับผู้พิพากษา เป็นตัวประกันเพื่อหลบหนีการจับกุม
28.	คนร้ายที่มีอาวุธปืนและข่มขู่ว่าจะยิง เจ้าหน้าที่ตำรวจ
29.	ท่านประสบเหตุเพื่อนของท่านถูก คนร้ายชกล้มลง จากนั้นคนร้ายได้ชัก อาวุธปืนออกมาจากเอวแล้วเล็งไปยัง เพื่อนของท่าน		
30.	ขณะที่ท่านเข้าไปจับกุมคนร้าย แต่ ปรากฏว่าคนร้าย ไม่ยอม กลับเอามือ ล้วงเข้าไปในถุงย่ามที่สะพายอยู่อย่าง รีบร้อน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	พลตำรวจตรี พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี
วัน เดือน ปีเกิด	11 เมษายน 2504
การศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> นักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 20 (นตท.20) นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 36 (นรต.36) รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ตร.) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรฝ่ายอำนวยการ รุ่นที่ 16 หลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 33 หลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ 27
ประวัติการทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> รองสารวัตรสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครราชสีมา รองสารวัตรแผนก กำลังพล กองกำกับการอำนวยการ กองบังคับการตำรวจภูธร 4 สารวัตรแผนกสถิติคดีอาญาและข้อมูล กองกำกับการข่าว กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจภูธร 2 รองผู้กำกับการ 2 กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 รองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 3 ผู้กำกับการ 3 กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 ผู้กำกับการอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา ผู้กำกับการ 3 กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ 2 กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 รองผู้บังคับการ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 3 รองผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 3 ผู้บังคับการศูนย์ฝึกอบรม ตำรวจภูธรภาค 3 ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดศรีสะเกษ
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 3

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษาตำรวจสายตรวจสังกัด
ตำรวจภูธรภาค 3

ผู้วิจัย พล.ต.ต.พงษ์วุฒิ พงษ์ศรี

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจ ภาค 3

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆมาใช้ในการชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาในด้านต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมาเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นคือปัญหาด้านอาชญากรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความเป็นอยู่ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม และปัญหาดังกล่าวนี้มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรง โดยมีรูปแบบและวิธีการของการก่ออาชญากรรมที่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้อาวุธที่รุนแรงและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการก่ออาชญากรรม (ภิรมย์ สวนทอง, 2544) ดังเช่นตัวอย่างในกรณีของการวางระเบิดภายในห้างสรรพสินค้าโลตัส สาขาปากช่อง ริมถนนมิตรภาพ เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ.2551 (มติชนออนไลน์, 2551) และกรณีของการปล้นเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์สาขานครราชสีมา เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2552 (ผู้จัดการออนไลน์, 2552) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมกำลังประสบปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงขึ้น ประชาชนในสังคมขาดความสงบสุขในด้านความเป็นอยู่ และปราศจากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น

เครื่องมือส่วนหนึ่งที่สังคมใช้เป็นกลไกในการควบคุมทางสังคมให้คนในสังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสงบเรียบร้อย คือ “ตำรวจ” ซึ่งตามที่ระบุไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ให้ความหมายของตำรวจว่า หมายถึง “เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย” และตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้บัญญัติไว้สรุปความได้ว่า “ข้าราชการตำรวจ” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับ

เงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยและในมาตรา 6 ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้ดังต่อไปนี้ 1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชาคณะต่าง ๆ 2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา 4. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร 5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 6. ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย และ 7. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2547)

การใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าเมื่อตำรวจตัดสินใจใช้อาวุธปืน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดผลที่เกิดขึ้นย่อมเกี่ยวพันกับสิทธิเสรีภาพและชีวิตร่างกายของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในแต่ละครั้งจึงอาจสร้างความรู้สึกที่คล้อยตาม สนับสนุนหรือต่อต้าน พอใจหรือไม่พอใจได้ในคราวเดียวกัน กล่าวคือพอใจในกรณีตำรวจปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเป็นการสมควรแก่เหตุและเป็นการป้องกันสิทธิเสรีภาพตลอดจนความปลอดภัยของพลเมืองผู้บริสุทธิ์และตัวตำรวจเอง แต่ขณะเดียวกันก็อาจสร้างความรู้สึกไม่พอใจจากฝ่ายที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัตินั้นๆ ได้ ซึ่งในการเข้าระงับเหตุหรือแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกี่ยวกับอันตรายร้ายแรงและอาจถึงแก่ชีวิตที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้มีเวลาเพียงพอในการค้นหาข้อมูล หรือปรึกษาหารือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย อย่างเช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นๆ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องร้ายแรงที่เกิดขึ้น และเกี่ยวข้องกับความเป็นความตายดังกล่าว กรณีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องตัดสินใจในขณะระยะเวลากระชั้นชิดมากว่าจะใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุหรือใช้วิธีอื่นในการยับยั้งผู้ร้ายที่กำลังก่อสถานการณ์ขึ้นซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตของตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร

กรณีการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของตำรวจโดยเฉพาะการตัดสินใจใช้อาวุธปืนนั้นมีคุณสมบัติพิเศษหรือมีลักษณะเด่นที่เป็นปัญหาสำหรับการบริหารงาน โดยเฉพาะคือ ในองค์กรตำรวจนั้น ตำรวจสายตรวจที่เป็นตำรวจชั้นประทวนถือเป็นตำรวจส่วนใหญ่ที่ออกตรวจตราใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุดและในทางปฏิบัติยังเป็นผู้ที่ออกไปถึงที่เกิดเหตุได้เร็วกว่าตำรวจหน่วยอื่น หากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงก็จะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจอย่างฉับพลันว่าจะเข้าระงับเหตุ

ด้วยวิธีใด ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจในสภาพที่ล่อแหลมเต็มไปด้วยความเสี่ยงภัย เป็นสภาพที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นความตาย และยังเกี่ยวพันกับบุคคลภายนอกเสียมากกว่าที่เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องภายในองค์กรเอง

การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจนั้น อะไรที่เป็นสาเหตุหรือตัวแปรที่ทำให้ตำรวจแต่ละคนมีการตัดสินใจแตกต่างกัน เพราะเหตุใด และทำอย่างไรจึงจะให้การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็ให้ประชาชนมีความเข้าใจและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นกรณีที่ควรศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อตอบข้อคำถามดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะทำการศึกษาย่างจริงจัง โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ เพื่อประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจ โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติสำหรับนำไปเป็นแนวทางในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรของตำรวจโดยเน้นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของ “งานตำรวจ” ให้มีมาตรฐานขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะในเรื่องการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ที่ประสบขณะปฏิบัติหน้าที่อันจะส่งผลช่วยให้งานตำรวจบรรลุเป้าหมาย “การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย” ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ในแต่ละสถานการณ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้อาวุธปืนระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำรวจสายตรวจชั้นประทวน ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่สิบตำรวจตรีขึ้นไปถึงดาบตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 จำนวน 388 คน โดยในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของยามานะ (Taro Yamane)

ตัวแปรที่ศึกษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม ปรัชญาในงานยุติธรรม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ **ตัวแปรร่วม** ได้แก่ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 1.สถานการณ์แห่งความแน่นอน 2. สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และ 3. สถานการณ์แห่งความเสี่ยง และ **ตัวแปรตาม** ได้แก่ การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ : กรณีศึกษา ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ และตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติภาคบรรยาย ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3

ผลการวิจัย

1. ภูมิหลังของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 พบว่า มีอายุเฉลี่ย 34.77 ปี อายุราชการเฉลี่ย 11.08 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.43 มีอายุราชการ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 59.79 ชั้นยศจ่าสิบตำรวจ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96 สถานภาพสมรสและยังอยู่ด้วยกัน จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 54.64 มีผู้อยู่ในอุปการะ 2 คน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 มีประสบการณ์งานสายตรวจ 10 ปีและน้อยกว่า จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 70.62 เคยฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.84 มีปรัชญาในงานยุติธรรมที่ว่า “สังคมหรือชุมชนควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้กระทำผิด”

จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 51.29 และมีความคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพปานกลาง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70

2. ตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีระดับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน (\bar{X} สถานการณ์แห่งความแน่นอน = 3.90, \bar{X} สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน = 3.52 , \bar{X} สถานการณ์แห่งความเสี่ยง = 4.06)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์ต่างๆ (สถานการณ์แห่งความแน่นอน, สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน และสถานการณ์แห่งความเสี่ยง) ของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 มีความแตกต่างกัน โดยจำแนกตามสถานการณ์ได้ ดังนี้

3.1 มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความแน่นอนของตำรวจสายตรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 มีตัวแปรการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพเพียงตัวแปรเดียว มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความไม่แน่นอนของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ไม่มีตัวแปรต้นตัวใดมีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุในสถานการณ์แห่งความเสี่ยงของตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. อายุ ชั้นยศ ประสบการณ์งานสายตรวจ การฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม และการคาดหวังความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนในการระงับเหตุ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ตำรวจสายตรวจทุกคนได้มีการฝึกอบรมวิชาการสายตรวจเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่ประมวลระเบียบการตำรวจกำหนดไว้เพื่อให้เกิดความชำนาญ ความคล่องตัวในการเข้าจับกุม และลดโอกาสของความผิดพลาดจากผลของการใช้อาวุธปืนยิ่งต่อผู้

2. ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองรวมถึงแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดเฉพาะตำรวจสายตรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 3 เท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการทำการศึกษาวิจัยกับตำรวจสายตรวจในสังกัดอื่นๆของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต่อไป
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจในการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานอื่นๆ เช่น สายงานสืบสวน ซึ่งมีความจำเป็นในการใช้อาวุธปืน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้อาวุธปืนเข้าระงับเหตุ

Abstract

Title : The Decision To Use Firearms : A Specific Study of The Patrol Police in Provincial Police Region 3.

Field : Social-Psychology

Name : Police Major General Pongwuti Pongsri **Course** NDC Class 56

The objectives of this research were 1. to study level of the decision to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3 in each situation 2. to study factors that affect on the decision to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3 in each situation and 3. to study guidelines to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3. The samples of the research were 388 non-commissioned officer patrol police in Provincial Police Region 3. The research instrument was questionnaires and the data were analyzed by descriptive statistics (percentage, mean and standard deviation) and multiple regression analysis. The research results were as follow:

1. Most of non-commissioned officers were 31-40 years old, served under the crown less than or equal 10 years, had class rank of Police Sergeant Major, graduated Bachelor Degree and marital status were married.

Most of non-commissioned officers had 2 dependants, patrol experiences less than or equal 10 years, experience in patrol training, Philosophy in Criminal Justice that “society or community should be involved in assisting offenders” and career expectations in moderate level.

2. Non-commissioned officer patrol police in Provincial Police Region 3 had different levels of decision to use firearms in each situation. ($\bar{X}_{\text{certain situation}} = 3.90$, $\bar{X}_{\text{uncertain situation}} = 3.52$, $\bar{X}_{\text{exigent situation}} = 4.06$)

3. Factors that affect on the decision to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3 in certain situation were age, police ranks, patrol experiences, patrol training and career expectation. They were statistically significant level at .01.

Factor that affect on the decision to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3 in uncertain situation was career expectation. It was statistically significant level at .01.

No factors that affect on the decision to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3 in exigent situation.

4. The guidelines to use firearms of the patrol police in Provincial Police Region 3 was the use of firearms by police rule defined.